

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

na kraje bivše Avstro-Ogrske:

celo leto skupaj naprej . . . K 60—
pol leta 30—
četrt leta 15—
na mesec 5-50

na Nemčijo:

celo leto naprej K 65—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 70—

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.
Upravništvo (spodaj, pritličje, levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 90.

Izloži vseh dan svojo, karavani, nadejajo in praviš.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in slovi 1 mm visok ter 34 mm širok prostor: enkrat po 12 vln, dvakrat po 11 vln, trikrat po 10 vln. Poslano (znak prostor) 30 vln, parite in zahvale (znak prostor) 20 vlnarjev. Pri večjih inzeratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročilno vodno list po nakaznici. Vse na same plačane naročbe brez posilne denarja se se moremo situirati ozirati.
„Narodna Tiskarna“ telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hoče pošt:

celo leto naprej K 58— | četrt leta naprej K 15—
pol leta 29— | na mesec K 3—

Posamezna številka velja 30 vlnarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 94

Velik javen shod JDS v Mestnem domu

se vrši v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 8. zvečer. Na dnevnem redu je poročilo o zunanji - političnem položaju in jugoslovanskih zahtevah na mirovni konferenci. Soseščani, Vi vsi, moški in ženske, ki vam je na srcu usoda južne in severne naše meje, udeležite se shoda polnoštevilno!

Iz seje načestva JDS.

Načestvo JDS je v svoji zadnji seji, ki se je vršila dne 21. januarja sklenilo sledeče:

1. Strankin izvrševalni odbor je v svoji seji dne 27. oktobra 1918 sklenil, da se naj shod zaupnikov JDS, ki se mora vršiti vsako leto dne 2. februarja, radi izjemnih razmer za letošni preloži za štiri mesece po končani vojni. Načestvo JDS je sedaj določilo, da se vrši letošnji redni zbor zaupnikov z volitvami vred nabelo nedeljo, dne 27. aprila.

Volilno postopanje za volitev izvrševalnega odbora se zato začne v smislu strankinega organizacijskega reda dne 10. februarja. Tozadevna določila se nahajajo v organizacijskem redu in jih bo vrhovega tajništvo JDS še posebej sporočilo krajevnim organizacijam.

2. Načestvo JDS pozivlja somišljenike JDS, da naj pristopijo kot člani ter se v to svrhu oglašijo pri krajevnih organizacijah ali pa pri političnih društvih, ki imajo sedež v kraju njihovega bivališča. Le tako je mogoče, da se more vsak pristati politično udeleževati in kot organiziranec zastavi svoje sile v prosep organizacije in ideji, ki jih zastopa.

Dr. K. Š:

Pokrajinske finance.

Pri nas se je vedno mnogo politikovalo. Ima svoje dobre strani, je pa tudi zelo nevarno, ker le prerado postane hipertrofično in zadušil kali stvarnega mišljenja. Kolo politike se lahko suče, kot se hoče, praktično življenje pa tudi pozna svoje potrebe in zahteve, katerim je treba zadostiti. Sicer začne ono kolo meti na prazen ali pa zati-kati se, eno kakor drugo pa je nezdrav pojav in dostikrat začetek konca. Če se pa že po svoji naravi in vzgoji nagibamo k politikovanju, se nihče ne more čuditi, da je katastrofa stare Avstrije in naše vstajenje spravilo vse duhovne pokonci. Nastal je čez noč državno-pravni in administrativni vacuum, ki mu je težko najti para. Kako ga spopolniti? Publicistična diskusija, ki jo je o tem nekaj tednov poprej v ožjih, takrat močnejših mejah otvoril Fr. pl. Suklje, se je nadijevala žal skoro izključno na političnem, nekoliko celo še na nekem drugem polju, kjer imajo stvarni momenti še manj veljave. V privatnih družbah je pa bil človek, prišelši iz čistejšega zraka diaspore, v večni zadregi; naj je šlo za uredbo šol, financ ali karsibodi, vedno je bil v nevarnosti, da ga unionisti ali federalisti-proglasé veleizdajalcem, manj kaznjive, a nič bolj laskave lastnosti ne vštete.

Ena in velike skrb smo z ujedini-njem rešeni, predpostavljeno, da za-dobi srce končno svojo prepotrebno kontrolo v pameti in da bo vsakdo sta-vil blagor celokupnosti nad strankar-ske, razredne in zasebne koristi. Naša javnost se na spet vara, če misli, da je s tem že vse rešeno in da bo tisto, kar se nedostaja, prišlo samo po sebi, ali da ni vredno, da bi o njem govorili. Ta opazka samo ob sebi umevno ne velja krogom, ki na njih po njihovem poklicu ali kot zaupnikov naroda leži ona težka in odgovorna naloga. Delati bi jim brez dvoma grdo krivico, domnevali, da se niso poglobili tudi že v važnejša de-tajla vraščanja. Čas pa je, da se tudi širši publiki enkrat pove, da smo stari liho razdrli, novi z ujedini-njem polo-žili komat temelji, da pa sicer prebiva-mo v začasnih barakih za silo. Eno ta-kih vraščanj je skicirano v naslednjih vrstah.

Če vse ne vara, dobi Slovenija za tiste zadeve, ki jih — vsaj začasno — sama lahko boljše upravlja, ali ki bi bile za celoto le nepotreben balast, do-čim so za nas več ali manj in časih prav zelo važne, neke vrste avtonomi-jo. Vsa avtonomija pa ni samo politič-no — to bi se že preneslo — ampak tudi stvarno vredna piškavega orha, če ni finančno zadostno podprta. Bivšim deželam se lahko marsikaj oči-ta, vsi objektivni opazovalci pa vedo, da je njih administrativne neuspehe po veliki meri zakrivila slabo fundirana finančna avtonomija. Gotovo je zelo važno, kako daleč bo segala avtonomi-ja n. pr. v šolskih zadevah. Nič manj važno, kakor vprašanje, ali dobimo 50, ali 75, ali 25 % šolske uprave v svoje roke, je pa nekaj drugega. Namreč, po kom in s kakimi sredstvi bo kriti stroške te uredbe. Da bo pokrajina (Ljubljana) sklepala, država (Beograd) pa plačevala, v to se samo ob sebi umevno ne bo podal noben finančni mi-nister, naj si je še tak prijatelj avtono-mije in naj si ima drugače polne kase, kakor dr. Ninčič in še nekateri nje-govih naslednikov. Svariti je pa tudi pred nasprotnim ekstremom, to je, da bi po-krajina obračala, država pa vse lahko obrnila in po svoje smela prikrojiti po-krajinski proračun, čeprav si človek časih želi ta sistem, ko sliši in čita, kaj se vse zahteva od naše uboge vlade. Stremiti moramo za organizacijski ujedini-njem, ki ga je ravno tako nu-jno želiti, kakor le slepci ne vidijo, da se ni izvršeno in da se ne da izsiliti. Za asimilacijo v tem smislu bi pa ne bilo nič bolj kvarno, kakor če bi se morala Ljubljana za vsak vinar obrniti v Beo-grad. Da človek spozna to primitivno resnico, ni treba, da bi bil finančni ženi-ji ali strokovnjak, zadostuje popolno-ma malo življenjske izkušnosti, iz no-benega razloga se še ni ohladilo toliko dobrih prijateljev, nego če je prijatelj zastopjal apeliral na mošnjake prijatelja. Nesreča pa je povrh še to, da imata navadno oba prav, tisti, ki »drži« in ti-siti, ki odide z dolгим nosom. Oni ne sme dati, če je vester, temu pa z »non possumus« tudi ni pomagano. Bojim se, da bosta država in pokrajina večkrat zašle v to situacijo, kakor je za obe prav, če se možnost takih nesoglasij takoj spočetka ne zatre. Stiskariji a la Dunaj, ki so imele poleg finančnih navadno tudi politične razloge, se nam gotovo ni bati. Coprati pa Beograd tudi ne bo mogel, posebno v prvih časih ne, čakajo ga ogromne naloge. Čislam Sr-be kot veliko predobre gospodarje, in poznam nas kot veliko prehud optimi-ste, da ne bi opozoril na to nevarnost. Domišljamo si itak preradi, da bodo nam na linbo uklenjeni občeveljavni zakoni politične in mednarodne psiho-logije. Ni pa potreba, da še intra mu-ros začnemo s to neuspešno metodo, in sicer ravno na tistem polju, ki je za sentimentalnost najbolj pripravno, nam-reč na finančnem.

Čakajo pa tudi pokrajine po svoje nič manjše naloge. Javno gospodarstvo se ne da brez škode štiri leta in več zanemarjati — priča niso samo naše ceste — ne glede na to, ali in koliko so nas že prej zanemarjali bodisi name-noma, iz političnega nasprotstva, bo-disi vsled suše v blaginjacih. Kdor z menoj želi, da ne pride maček, želi naj torej tudi, da se finančno gospod-stvo med državo in »pokrajini« čim preje in čim natanč-neje porazdeli tako, da bosta obe mogli shajati. Kako naj se to zgodi, ni lahko vprašanje in bo za-htevalo od obeh strani mnogo dobre volje in obojestranskega razumevanja. Tem lažje je pa povedati, kaka ne sme biti ta uredba, ker imamo v fi-nančni avtonomiji bivših dežel dobro-znan strašilen vzgled. Značilno zanj sta bili dve točki, prvič, da deželi ustavno ni bilo pridržanih nobenih last-nih davčnih virov (na pr. realni davki), s katerimi bi bila res lahko razpolagala po svoje, drugič pa, da je i za doklade preko gotove zelo ozke meje potrebo-vala cesarske sankcije, ki ni bila drugo, nego jerobstvo vlade. Kolikorkrat so dežele skušale napraviti red, so morale zato moledovati na Dunaju, ta je pa le nerad kaj izpuštil iz rok, ker se je opravičeno bal, da jo bo danes ali jutri sam potreboval. Imeli smo torej tisto lažjavtonomijo, ki naj nas »od nje iz zgoraj navedenih razlogov do-bra sreča obvaruje. V kolikor bomo pridržali dokladni zistem, se v bistvu

(t. i. kontroli centralje) pač ne bo dalo mnogo spremeniti in tudi ni želiti. Kri-vičen davek je le še krivičnejši, če se ga obteži z dokladi, najboljši davek se pa z njimi lahko ubije, ker se z do-kladami davčni postavke stopnjuje in vsako javno breme prenese tako stop-njevanje le do gotove meje. Onkrat te se začne tisti silobran davkoplačeval-cem, ki uniči dotični davek in demora-lizuje vso davčno priredbo. Primeri zgodovino naših starih personalnih davkov. Tudi naš finančni minister torej ne bo smel dopustiti, da bi se po-ljubno gospodarilo z dokladi in v obče z davčnimi objekti, ki jih je na en ali drugi način že zasegla država. Tem bolj bo pa morala Slovenija skrbeti za-to, da gotovi viri a priori in izključno njej ostanejo prihranjeni. Kateri bi bili to, na slepo ni mogoče reči in je od-visno predvsem tudi od še davno ne-rešenega vprašanja, koliko bomo imeli enotni davčni sistem. I v tem oziru sem pa slišal, celo od takih strani, ki bi mo-rale biti boljše podučene, prav optimi-stične nazore, ki jim je treba energič-no ugovarjati. Od vseh pet teritorijev, ki so se spojili v Jugoslavijo, imata sa-mo banovina in Slovenija z Dalmacijo približno enakovreden zistem, niti ta pa ne jednako davčno breme. Sicer vlada največja mnogolčnost. Omenjam zla-sti, da imamo le mi, Dalmacija in Hr-vatska pravi dohodninski davek v zml-slu teorije, torej tudi že gotove pred-pogoje za moderno davčno reformo. »Torej izjednačiti!« pravijo optimisti. Dobro — ali kako? Da bomo v Srbiji vpeljali naše davke, ali narobe? Da bo-mo tu malo odščipnili ali tam malo pri-dejali, tu nekaj iztrgali ali tam zadela-je praznino? Ali se zavedajo glasniki »iz-jednačenja«, kaj pomenijo za gospo-darsko življenje procesi davčne pre-in odvalitve, ki bi jih s tem otvorili kri-žem Jugoslavije? Ali se zavedajo da-lje, da so ekonomske, upravne in tudi kulturne predpostavke, od katerih ne sme abstrahirati noben pameten davek, pri nas vse drugače kakor ne rečem v Črni gori, ampak tudi v Srbiji?

Razlika med posameznimi deli Ju-goslavije seveda ni glede vseh davkov jednako velika, in ta in oni je najbrž res že zrel da se izjednači. Ostala bo pa še vedno prav pestra karta, in tudi ni nobena škoda, Čeprav ni res, da je vsak stari davek dober — čas ima le prečudno moč: tudi davku — če ni nezmeren ali skrajno krivičen — se ljudstvo privadi in ga lažje prenaša, kakor teoretično se tako lepe novotari-je. Tudi nemške zvezne države so leta 1870/1 vsaj na polju davčnih davkov obdržale svoje stare zakone in jih po svoji lastni potrebi preminiale in pri-krojale v poznejših letih: še le zadnji davki te vrste (»Wehrbeitrag«, »Be-sitzsteuer« itd.) so se uvedli za celo Nemčijo. Ne more se pa reči, da je bi-la njih davčna uprava zaradi tega sla-ba, nasprotno, dosegla je uspehe, ki bi jih bili tudi mi prav lahko veselili. Celu izjednačenje »zrelh« davkov pa nam ne bo padlo samo v naročje. Pot od vla-dne predloge do sankcije je včasih zelo dolga in trnjeva, kako dolga pa baš pri davčnih predlogih, naj povedo naši parlamentarci.

Pokrajinske finance so torej ravno tako važne, kakor težaven problem. Znanosti, da imamo koga med seboj, ki se je z njim že pečal ali ki po svoji sku-senosti, znanju in dobrem pogledu pri-bližno pravo intuira. Tudi če imamo to srečo, bo pa treba projekt podvreči kontroli na podstavi najnovejših šte-vilk. Teh še davno nimamo, potrebne so pa tembolj, ker so se gospodarske razmere popolnoma spremenile in je davčna moč vse drugače porazdeljena, kakor pred vojsko. Da pokažem vse te težkoče vprašanja in da se ga mimo-grede, poleg drugih poslov ne da rešiti, je edini namen tega članka.

Važno za koroške begunce!

Koroški begunci so imeli dne 24. ja-nuarja važno posvetovanje. Med dra-gim so razpravljali tudi o njih gmetnem položaju. Ukrepi so se potrebni koraki. Vsi koroški begunci naj naznanijo kraj dosedanjega bivališča na naslov Kristo Košir, Dobrodela-pisarna, Alojzjevi-šče, Ljubljana. Begunci, ki bivaljo v Ljubljani ali ki se mude prehodno v Ljubljani, dobivajo prenočišče in hrano po znanih cenah. Oglasilo se oseba lahko pri goričnemarševanju.

Vesti iz Jugoslavije.

NOVA VLADA ZA SLOVENIJO.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča: Demisija Narodne vlade spre-jeta; dne 24. januarja popoldne tik pred sejo Narodne vlade je dobil poverjenik dr. Brejc nastopno brzojavko: »Pred-sednik deželne vlade dr. Janko Brejc, Ljubljana. Njegovo Visočanstvo presto-lonaslednik regent Aleksander je s svo-jim včerajšnjim ukazom odvezal dose-danega predsednika Narodne vlade za Slovenijo Josipa Pogačnika njegove dolžnosti ter je imenoval Vas za pred-sednika, dr. Gregorja Zerjava pa za podpredsednika nove deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani. Z istočasnim ukaz-om so odvezani svojih dolžnosti: Po-verjenik za prehrano dr. Tavčar, po-verjenik za trgovino in industrijo dr. Triller, poverjenik za narodno obrambo dr. Lovro Pogačnik, po-verjenik za javna dela inž. Remec, poverjenik za promet dr. Pestotnik poverjenik za finance dr. Kakovec, poverjenik za socialno skrbstvo Anton Kristan, ker njihovi resorti pripa-dajo pod neposredno kompetenco re-sortnih ministrov. Vabljeni Vas in dr. Zerjava v Beograd, da stavita pred-loge radi eventualne izpremembe za štiri poverjeniška mesta, ki ostanejo še nadalje. Minister za notranje stvari Pribečević.

(Štiri poverjeništa, ki ostanejo še nadalje so: poverjeništa za notranje stvari, za kmetijstvo, za pravosodstvo in za kmetijstvo.) Brzojavko je prečital v seji Narodne vlade pred-sednik Pogačnik in se poslovil od čla-nov vlade s temi besedami: »S tem je prenehalo delovanje sedanjih Narodne vlade. Ko se poslavljam, moram s tega mesta danes konstatirati, da smo vsi skupaj in vsak posebej storili vse, kar smo vedeli in kar smo mogli v prid na-še ožje domovine in v prid celokupne države SHS. Vse naše delovanje se je vršilo v popolnem soglasju z navodili Narodnega Veča v Zagrebu in pozneje skupne vlade v Beogradu. S posebnim veseljem morem ugotoviti, da je v vsej skoraj trimesečni poslovalni dobi vlada-lo med člani naše koalicijske vlade na-lepše soglasje in njegovega delovanja niso nikdar motila nobena nesporazum-jenja ali politične strasti. Moje poslo-vanje je bilo lahko, ker so me vsi go-spodje poverjeniki tako složno in kre-pko podpirali. Ko oddajam predsedstvo, se jim zato najskrenejše zahvaljujem in prosim tovariša dr. Brejca, da prevza-me predsedstvo.« V imenu poverjeni-kov je odgovoril gospod župan dr. Tavčar: »Kot najstarejši član Na-rodne vlade, si dovoljujem, da se za-hvalim za njegovo izredno ljubeznivost predsedniku Pogačniku, ki je s simpa-tičnostjo svojega značaja velikokrat v znatni meri pripomogel, da je bilo de-lovanje Narodne vlade tako har-monično in da njegovega delovanja niso ovirala ne politična, ne druga nasprot-stva. Naj nas ohrani prav tako v do-brem spominu, kakor ga bomo ohranili mi vsi in kakor mu želimo iz srca vse najboljše v prihodnosti.

Nato je prevzel predsedstvo novo-imenovani predsednik dr. Brejc in je prošil vse poverjenike, da z ozirom na to, da še niso imenovani vsi člani nove vlade, in da mora on oditi s podpred-sednikom v Beograd, vodijo svoje po-se še nadalje do imenovanja nove vlade, ker sicer nastane v upravi vacuum. Do tega časa bo on vodil nadalje po-se poverjenika za notranje stvari, pred-sednika Pogačnika pa prosi, da vodi ta čas po-se predsednika.

»SAMOUPRAVA« O SLOVENCIH.

Beograd, 24. januarja. (Lj. kor. ur.) V današnjem uvodnem članku podaja »Samouprava« tole karakteristiko: Slo-venec je blage in mirne naravi, krotak ko jagne, marljiv kakor čebela, vztra-jen v delu, pošten in iskren, odkritosr-čen, nagnjen k idealiziranju in mistici-zmu. Slovenec je poln humorja, ljubi dru-žbo, a jo izbira in je skoz in skoz mo-ralen. Pesem je Slovenca priljubljena spremljevalka v življenju. Slovenci so pobožen narod, toda fanatiki niso. Svo-je duhovništvo Slovenci jako cenijo in spoštujejo, ker je bilo vsekdar narodno in ker je z narodom delilo žalost in ra-dost. Ljubzen do prirode je značilna lastnost Slovencev. Obožujejo in veli-čajo jo peani.

BIVŠI KRALJ ČRNOGORCEM.

Pariz, 23. januarja. (Lj. kor. urad.) Glasom dun. kor. urada poroča »Aga-ce Havas«: Črnogorski kralj je na črno-gorski narod naslovil poslanico, kjer ga pozivlja, naj se četam, ki se hočejo po-lastiti dežele, nikar ne upira in ga zago-tavlja, da se bo narodu v kratkem mo-góče izraziti prosto glede svoje prihod-nje državne oblike. Medzavezniška konferenca je v svoji včerajšnji seji sprejela poslanico in dovolila, da se sporoči črnogorskemu narodu.

Protest Starčevićanske stranke proti ome-ilitvi avtonomije hrvatske vlade.

Zagreb, 24. januarja. Osredni odbor Starčevićanske stranke prava je imel danes sejo, v kateri je protestiral proti temu, da so se izločile iz območja avtonomije hrva-tske vlade tudi panoge, ki bi mogle v smislu sklepa Narodnega Veča pripadati tudi še nadalje pokrajinskim vladam. Osredni od-bor je ugotovil, da je beogradska vlada s tem preokračila svoja pooblastila ter izjav-lja, da teh odredb ne smatra za definitivne, anipak zahteva končno rešitev teh vprašanj na prihodnji seji Narodnega Veča.

Graška pogajanja o premirju.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča: Pogajanja med zastopniki ljubljanske Narodne vlade SHS ter nemško-koroške vlade celovške so se dne 22. t. m. v Gradcu končala pozno-zvečer. Jugoslovanski zastopniki so za-htevali, da naj se stotinam Slovencev, ki so morali pred nemškimi oddelki be-žati iz dežele, dovolji povratek na Ko-roško, da dobi pri narodnostnih poizve-dovanjih na lico mesta ljudska volja pravi izraz. Nemci, in sicer tudi zastop-nik nemško - avstrijske vlade na Du-naju tej zahtevi niso ugodili, izjavlja-joč, da povratka na Koroško ne morejo dovoliti, ker se je v poslednjem času tudi potovanje na Kranjsko izdatno otežilo, in pa ker so jugoslovanski zastopniki izsilili preložitve razprav o upravnih odnošajih na Koroškem do tlej, ko bo nova demarkacijska črta do-ločena. Zastopniki ljubljanske Narodne vlade so povdarjali, da iz Kranjskega nihče ni bil preganjen in da tamkaj ne bo poslovala nikakršna razsojevalna komi-sija za ugotovitev narodnostnih razmer in določitev meja narodnostnih uprav-nih okolišev. Zato omenjene potovalne zapreke pri tekočih pogajanjih ne mo-rejo priti v poštev. Na Koroškem pa gre za to, da se v svojo domovino vr-ne vsa slovenska inteligenca svoj za-dob, ko bo po Koroškem narodnostne odnošaje ugotavljala in začasno ograni-čevala narodne upravne okolišje pose-bna komisija. Repatriacija iz Koroškega pregnane slovenske inteligence je ne-obhodno potrebna in nujna, ker drugače, istinita ljudska volja ne more dobiti pravega izraza. Na to je zastopnik ameri-ške misije, podpolkovnik Sherman Mi-les, izjavil, da polaga veliko važnost na to, da se na obeh straneh zamakni po-litična svoboda, združena s politično amnestijo. Na podstavi pogodbe pa ne more nikogar prisiliti, da jamči to in ono. Ker so Nemci z zastopnikom da-najske vlade vred vztrajali pri svojih prepovedi povratka, je podpolkovnik Miles podpredsedniku ljubljanske Na-rodne vlade dr. Gregorju Zerjavu izra-zil željo, naj bi se mu slovenski pre-gnanci predstavili v Velikovo. — Vso Koroško slovensko inteligenco, ki je morala pobegniti pred iregularnimi četami celovške vlade, ker so ji pretili s smrtno in jo zapirali ter odvajali, zado-vajoča prepoved celovške vlade vzbja-je v vseh jugoslovanskih krogih hudo raz-burjenje in veliko ogorčenost. Splošno se izraža dvom, da bi ob takih razme-rah komisija, ki ji, kakor znano, pripa-data tudi člana ameriške misije podpol-kovnik Sherman Miles in poročnik Le-roy King, sploh mogla objektivno kon-statirati ljudsko voljo in pravično loči-ti slovensko in nemško upravno ozemlje ter prav potegniti začasno demarka-cijsko črto.

NEMŠKA KULTURA NA KOROŠKEM.

Z ozirom na poziv Narodne vlade se je dne 24. t. m. več koroških begun-cov vrnilo v svojo domovino. Ko so prišli v Podroščico, jih je nemško vo-jajstvo sprejelo s psovskami in grožnja-mi, kakor »Nieder mit den Hunden! Er-schlagen soll man die jugoslawischen Verräter!« Begunce so zapirli v ča-kalnice, kjer so bili izpostavljeni ne-prestanim napadom s strani posurovalih

nemških vojakov. Dasi so se izkazali z legitimacijami Narodne vlade, vendar so jih odpeljali v Celovec. Vsi vendar so jih spremljali vojniki neprestano zasmejavali in zasramovali. Na župnika Fuggerja iz St. Janža so kričali »tega farja moramo ubiti«. Pri prihodu v Celovec je podivljano nemško občinstvo pridržalo demonstracijo proti beguncem in jih skušalo tudi dejansko napasti. Najprej so jih peljali v deželni dvorec. Ker pa še ni bilo tam stotnika, ki je imel nalogo jih zaslišati, so begunce vodili po celovških ulicah, kjer so bili seveda predmet zasmejanja in zasramovanja s strani nemških poučiteljkov. Nato so jih zaprli v jezuitsko vojašnico, kjer so bili nastanjeni v mali nezakurjeni smrdljivi sobici. Od tu so jih odvedli na vlado, kjer jih je zaslišal policijski svetnik Spitzer. Rekel jim je, da se v Gradcu sklenjena pogodba ne nanaša na begunce in da se morajo takoj vrniti na Kranjsko. Drugi dan ob 7. zjutraj dne 23. t. m. so jih odpeljali zopet nazaj v Podroščico. Prišli so v Podroščico so jih tamkaj se nahajajoči nemški vojniki zopet napadli s psokami in grožnjami. Da jih niso dejansko napadli, je pripisovati samo energičnemu nastopu službojučega stotnika. Posamezni vojniki so kričali, da ne morejo trpeti, da bi bili »slovenski hujskači« doma v času, ko prihaja na Korosko ameriška misija; delali bi slovensko propagando, razočarali bi slovenske zastave ter tako vplivali na ameriško misijo. Tega pa se ne sme trpeti, ker se mora doseči z vsemi močmi, da ameriška misija prizna Nemcem vso Korosko. Beguncem ni preostalo drugega, kakor da so se vrnili na Jesenice.

KLIC IZ VELIKOVCA.

Iz Velikovca je došla dne 24. januarja Narodni vladi sledeča brzojavka: »V imenu velikovških Slovencev prostim, da naj se na noben način ne izročijo Velikovec sovražnikom in naj jugoslovanske čete ne zapuste Velikovca. Naše življenje je skrajno ogroženo in naše hiše bi se oropale in opustošile«.

NEMCI HOČEJO V MARIBORU IZVESTI PLEBISCIT.

Gradec, 24. januarja. (Lj. kor. ur.) Dunajski korespondent poroča: Začetkom današnje seje začne delne skupščine je poslanec Wastian v svojem in v imenu mariborskega poslance Suppanja stavil na deželnega glavarja nujno vprašanje glede večeršnjih dogodkov v Mariboru. Med drugim je izjavil: Za svojega bivanja v Mariboru je član ameriške študijske misije zaupnikom obeh narodnosti postavil vrsto vprašanj in jih naprosil, naj mu odgovorijo v osmih dneh, ker so važne za končno ureditev meja. Nato so Nemci vsakemu meščanu in vsaki meščanki v Mariboru poslali listek s pozivom, naj se izjavi ali hoče pripadati Nemški Avstriji ali Jugoslaviji. Mogotici vlade SHS so preprečili to glasovanje s tem, da so jeli aretirati nemške prebivalce Maribora. To vest je ravno prinesla oseba, ki je pobegnila iz Maribora. Govornik, ogorčen zbog tega brutalnega nasilstva, je deželnemu glavarju postavil vprašanje, kaj namerava storiti, da vladi SHS v Ljubljani in njenim organom v Mariboru pokaže z vso jasnostjo, da ne more dalje prenašati teh nečloveških muk in nekulturnih nasilstev. Deželni glavar je dal izrazu svojemu ogorčenju zbog jugoslovanskega postopanja in je izjavil, da bo te nove dogodke sporočil državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju s prošnjo, da obvesti o tem tudi entente vlade. Poslanec Malik je naznanil, da je jugoslovansko okrajno glavarstvo razpustilo mestni občinski svet ptujski in odstavilo mestnega šolskega nadzornika. V mestni šolski svet je imenovalo šest slovenskih in dva nemška člana. Govornik je tudi zvedel, da Jugoslovani nemške moče iz Ptuj ključno pod orožje in jih vlačijo v Maribor. Deželni glavar je izjavil, da bo državnemu uradu za zunanje stvari sporočil tudi to okoliščino. Nato je skupščina prešla na dnevni red.

Nemški hujskači na delu.

Gradec, 24. januarja. (Lj. k. u.) Dunajski korespondent poroča: Poslanec Malik, Wastian, Markhl, Pantz in tovariši so stavili v deželni skupščini predlog, kjer označajo vpad v zasedbo Jugoslovancev na ozemljih ob Dravi in Muri kot brutalne samostalne krstive mednarodnega prava in po ententi določenega premirja. Pozivljajo deželno vlado, naj ukrepe vse potrebno, da štiti deželne meje proti neprestanim vpadom Jugoslovancev na strnjena nemška ozemlja in naj dela na to, da se umakne jugoslovanske posadke. Sporna ozemlja naj zasedejo ameriške čete. Nadalje se pozivlja deželna vlada, naj z vsemi sredstvi dela na to, da se prepreči nečlovečnost in nasilstva proti Nemcem, nahajajočim se v območju slovenske Narodne vlade.

Za naše Primorje!

Po londonskem dogovoru na naše Primorje s lepim delom Nortranske pod italijansko oblast, Francija, Anglija in Italija so ga sklenile in podpisale. Pretekli mesec so italijanski listi z velikimi naslovi poročali, da so se vršila med italijanskimi, francoskimi in angleškimi ministri nekakša predposvetovanja za mirovno konferenco, na katerih se je znova potrdil londonski dogovor. Po rimskem dogovoru bi se imela storiti trdna podlaga za italijansko-jugoslovansko slovo. Italijani so bili doživeli pri Kobridu težek poraz in začeli so uvidevati, da bo težko zrušiti Avstro-Ogrsko brez revolucionarnega sodelovanja tlačnih narodov v njej. Ta misel je učinkovala močno tudi v Parizu in Londonu. Tako je prišlo do sestanka italijanskega poslance Torrella s dr. Trumbićem v Londonu in potem do kongresa satiranih narodov v Rimu, ki se je končal s »Patto di Roma«, v katerem je prav tako povedano, da je ujedinitelj in ne-

odvisnost jugoslovanskega naroda življenjski interes Italije in se obvezuje oboja naroda, da se bosta priateljsko sporazumela na temelju načela narodnosti in pravice narodov, da odločajo sami o svoji usodi. Italija ni očitno sodelovala pri sklepanju tega dogovora, ali kumovala mu je in poslanec Torrella je nastopal v popolnem sporazumu s ministrskim predsednikom Orlando in drugim članom kabineta. Edini Soanino se je držal rezervirano, misleč, da se Avstro-Ogrska ne bo razsula in proti-več se ujediniteljno Srbov. Hrvatov in Slovencev. »Patto di Roma« so pozdravili vsi oni, ki se drže demokratskega načela, da se imajo teritorialna vprašanja reševati na podlagi samoodločbe in ne z nasilstvi po tainih dogovorih. Šodilo se je, da Italija opušta londonski dogovor in se bliža razsodni in priateljski rešitvi vseh spornih vprašanj ob Adriji med italijanskim in jugoslovanskim narodom. Ali Italija se ravna po vsakokratnem položaju in ko je mogla po dogovoru za premirje vkorakati v Gorico. Trst in Dalmacijo ter seči na Notranjskem celo do Logatca, noče ničesar slišati o kakem priateljskem reševanju spornih vprašanj med Jugoslovani in Italijani, marveč kratkoma izjavila: Kar sem zasedla, to je moje, to ostane moje. V pozni zmagovale se vede ošabno in prezirljivo gleda na mlado Jugoslavijo. »Patto di Londra« drži, pravi Italija, misleč, da mora vedno držati in da mirovna konferenca ne more spremeniti nobene postavke v italijanskih računih, da še več, da mora konferenca še kaj dodati.

Ponosna italijanska okupacijska zgradba pa se je vendar začela že nekoliko krčiti. Reka slonih bi bila obsežna v londonskem dogovoru. Wilson Dalmacije ne priznava Italijanom, priznava pa jim Trst, ako se resnična tozdevna časopisna poročila. Tako odnosa Italijanom velik del zasedenega ozemlja. Toliko bolj pa se bodo držali ostalega, zlasti Trsta in zaledja Bissolati je imel v Milanu lep govor, ali tudi ta odličen italijanski politik, s katerim edini se je dalje časa razgovarjal Wilson, je rekel na shodu: »So točke, katere postavljajo italijanski narod izven porajanja paakobi se tudi moralno odredi misli zveze med narodi in te točke so: Trentin, Gorica, Trst in Istr, meje Italiji svete. Bissolati je povdarjal sicer dolžnost, katere narekuje zmagazaveznikom in tudi Italiji, priporočal je umerjenost in spoštovanje tudi tujih pravičnih zahtev in želel Italiji, naj stori vse mogoče, da si prilubi mlado državo Jugoslavijo, držeč se poti storjene 8. septembra 1918., ko je italijanski ministri svet izrazil simpatije jugoslovanskemu pokretu in mu priznal svedčano zakonitost, toda meje točke Gorica, Trst in Istr nas bole in nam razpaljajo dušo. Te dele naše svete jugoslovanske zemlje smatra Italija že za svoje in ako je Wilson res rekel, da bi priznal Trst Italiji, je s Trstom zanečena usoda Goriske in Istre. Položaj je tak, da se rušijo italijanske aspiracije glede Dalmacije in Reka, toda za Trst, Gorisko in Istro sodijo Italijani, da jim pripadajo na vsak način, ker so si znali, kakor se vidi, glede tega ozemlja pridobiti vodilne mirovne faktorje. Nekaj tolažbe nam daje pariški »Matine«, ki navaja glavne teritorialne probleme, ki se predložijo mirovni konferenci. Po njegovih informacijah se imajo reševati teritorialne premebe po narodnem načelu na tudi z ozirom na narodno siurnost (to prav povdarja Italijani!), nikakor pa ne kot izpolnitev obljub, danih tekom vojnega časa. Te obljube se podvržejo reviziji, ker Ziedinene države jih niso podpisale. Londonski dogovor je bil sklenjen v času, ko je bil zaveznikom za to, da z orožjem premagajo sovražnika, ne pa da obnovijo svet. Kakor hitro so se uveljavila načela narodnostne samoodločbe in obnovljena sveta, je izruhl londonski dogovor, vsako veljavo, kajti mir se ima zaključiti po Wilsonovih točkah in ne po tainih dogovorih. Zato pa nimajo Italijani nobene pravice do našega Primorja. Zahtevamo točno premoštrvanje naših razmer in mirovna konferenca mora priti do tega prepričanja, da Jugoslovani zahtevamo samo to, kar je naše, in nič tujega, in da se dajo postaviti čisto naravne meje med nami in Italijani. Treba je samo odbiti italijansko poseganje po tem. Krepro na plan, doma in v inozemstvu, da se to zgodi.

Iz Gorice.

V Gorici je jel izhajati z dovoljenjem italijanskih vojnihi oblasti list »Goriški Slovenec«. Tiska ga tiskarna J. Juch, upravitelj in urednik lista je neki Karel Jusič. List je pisan v naravnost strašni slovensčini. V oklicu naslovljenem »Goriški Slovenec« pravi uredništvo: »Delati se mora brez presodkov, preč stare ideje, preč sovraštvo še ne dobro pozabljeni, delati moramo po svobodnih principih onih časih, kateri nikdar več se ne bodo povrnil. Vsa mesto, vsaka dežela zaveznikov ima na dnevnem redu. Mladi naprej, mlada sila, nove ideje naprej! Nepozabiti moramo da tudi naša je dežela zaveznikov in da ako se ne držimo istih principov, zgrubimo lepo priliko, zlati čas. Naš list se zove: »Goriški Slovenec«. On noče postati list nobene privatne osebe, temveč svobodna tribuna, iz katere vsak izmed nas govori in kaže našemu narodu pravo pot v teh težkih političnih časih. Nič pravih besed, ampak jasne in praktične ideje, jasen vid našega pomankanja. — V članku »Pogled v bodočnost« se nek »Goričan« zavzema za ustanovitev kmetijske stranke na Goriškem in izjavi: »Prvi korak k temu rojenju naše dežele bi bil, da se združijo vsi župani naših občin ali vsaj vsi oni posestniki, ki imajo za tako rojenje smisla in voljo v eno močno talango brez ozira na politično mišljenje in začno delati in zopet delati. Z eno besedo treba nam je močne kmetijske stranke med goriškimi Slovenci. Očividno je, da se ta list ustanovili Italijani, dasi se uredništvo skrbno ogiblje pokazati pravo barvo. Radi bi goriške Slovence pridobili zase. To so postizali doseči že na vse načine, a ni jim uspelo. Sedaj si hočejo pomagati še s slovenskim listom, ki bo pisal v njihovem duhu, toda tudi ta poskus se jim ne uspe. Ob neomajnem narodnem mišljenju in čustvenosti vsa goriška slovenska preb-

valstva. — V članku »Nove življenjske pravi, da »dandanes vas se to ispremenilo. Uverjeni smo bili enkrat, da se razprave in poudarila splošnega ljudskega dobrega zmaga so bile le pokore posebnih oseb. Politično vedstvo, od katerega je odvisna bodočnost enega naroda, na smelo držati le nekatero osebo, politiko moralo voditi vsi državljani in svobodno. Svet je prišel do svobode ne samo za evangetične stare državne forme pa tudi za iztrebiti one svite politike, kateri se držali ljudstvo v temi in so mu obitavali telesno in duševno blagostanje med tem ko se gledali napolniti le svoj šon. Naj vse ljudstvo, ali samo ljudstvo, se odloči za politiko, katerega mu bo najbolj koristila. (Ljudstvo se je že odločilo za politiko, ki mu bo najbolj koristila, in ta je jugoslovanska.) V članku »Naša skrb pravi: »za našo srečo mi goriški Slovenci pripadajo oni stranki, katere le vojno zmagala; mi smo pri teh kateri lahko in pravično zahtevajo odškodnino od premagane stranke. Moramo sami povedati državi, kar potrebujemo, ne samo kolikor je trpelo naše polje, ampak tudi sredstvo za ga položiti na prejšnje mesto.« List prinese tudi, da je imel predsednik Wilson s predsednikom ital. ministrstva eksc. Orlando dolge pogovore in ameriški delegat Hoover je povedal, da se predsednik Wilson popolnoma strinja z Orlando v vsaki točki. Tako navzevuje list goriškimi Slovencem misel, da mora biti Goriška italijanska. Pa celo »konfisciranje« je list na več kraji! S takimi trapanitami si ne bodo osvoili goriške dežele.

Žrtve Italije.

Eden razlogov, s katerim Italijani sedaj tako radi operirajo, je ta, da povdarjajo, da je Italija doprinesla mnogo preveč žrtv, da bi se mogla odreči aspiracijam do našega ozemlja. Često se te žrtve povdarjajo tako in v takem smislu, kakor bi jih bila Italija doprinesla prav za odrešenje Jugoslovancev, in kakor bi jo hoteli sedaj ti ogoljufati za zasluženo plačilo.

In konec vseh argumentov je potem vedno vprašanje, češ, zakaj pa je Italija začela z vojno, če bi ne dobila vseh krajev, katere je zasedla.

Res je, da je imela Italija ko je vstopila v vojno, sklenjen na svojo korist londonski dogovor žalostnega snemina. Toda mi smo mnienja, da tudi, ako bi nikdar ne bilo londonske pogodbe, bi bila Italija, kljub temu primorana udeležiti se vojne proti centralnim državam v svojem lastnem interesu. Ako bi bila Italija ostala nevtralna in bi bile centralne države zmagale, bi bila vendar v prvi vrsti ogrožena ravno Italija, njena edinstvenost in njena neodvisnost, kajti Nemčija in Avstrija bi ne bili nikdar pozabili, da se Italija ni držala trovezne pogodbe in prišla že v letu 1914, centralnim državam na pomoč.

Prav kakor je bila Amerika tekom te ozorne vojne prisiljena udeležiti se je aktivno, tako bi bila tudi Italija primorana preiti se udeležiti, ker so bili njeni interesi vedno bolj ogroženi od bojujočih se sil.

Res je imela Italija mnogo in krvavih žrtv in krivično bi bilo trditi, da ni imela nobenih zaslug na končanju vojne na korist antante. Toda pri tem ne smemo pozabiti, da bi bila Italija isti cili lahko dosegla s mnogo manjšimi sredstvi, in da je svoje ogromne žrtve v veliki večini zakrivila sama.

Troba nam je samo omeniti na začetku italijanske vojne v letu 1915, ko bivša Avstrija ni imela na italijanski fronti nobene regularne armade, ampak je par črnovojniških batalionov, ki so do takrat stražili železnice, nekaj žandarmerije in finance. Če bi bil zvonil Cadorna, pokazal takrat dovolne energije, bi bil v prvem tednu lahko zasedel vse ozemlje do Drave. Istro, pretrgal stik med severom in turom in je takrat odločil svetovno vojno.

In tudi pozneje so se nešteto krat ponudili taki slučaj. V vseh soških bitkah se je avstrijska fronta držala samo, ker italijansko vojaštvo ni nikdar prodrla preko prvega jarka. Kolikrat ni bilo za streljni jarki prav nobenih rezerv več, prosta je bila pot na vse strani, toda je znožnosti se niso nikdar izkoristili. Posebno eklatanten slučaj je bil zopet takrat, ko se je Italijanom posrešlo vzeti Gorico, ko so bili že zavzeli drugo in zadnjo obrambno črto, iz katere jih je vrglo par prostovoljcev, kajti kompaktne rezerve ni bilo nobene več na razpolago.

Ako bo bivši avstro-ogerski generalni štab še izdal kako študijo o bitkah ob Soči, bo ta študija jasen dokaz, da so žrtve Italijanov v prvi vrsti pripisovati nezmožnosti voditeljev in pa pomankanju odločnosti vojaštva.

Če končno sedaj italijanska vlada in njeno časopisje italijanske vsele konec oktobra in začetkom novembra uporabila v kričečo reklamo nasproti prebivalstvu, ter alika to vspehe kot ono natisfainetih zmag, ki je sploh kdaj videl svet, je to po tem, kar smo gori povedali, umitvo in naravno. Toda poznavelec razmer se mora nadevati, ako bere tozdevne tirade v italijanskem časopisju Italijanski napad na fronto ob Plavi, je začel 26. oktobra 1918, torej takrat, ko je bila svetovna vojna že odločena. Avstrija že razbita, obetoj Jugoslavije že zagotovljen, Avstro-ogrska armada bila je že takrat v razsulu, armadno vodstvo je bilo že prosilo za premirje. Ravno 26. oktobra 1918 se je bil uril kot prvi slovenski goriški strelski polk št. 2, kateremu so sledili vsi drugi Slovani. Armada, katere ni bilo več mogoče držati skupaj niti en teden, se je začela umikati. Tako so uprav Jugoslovani in pa Čehi vstvarili prednogoze za najljajnoe italijanske smago.

Da pa se Jugoslovani in Čehi niso uprli sato, da bi prišli pod tute gospodstvo, je menda jasno. Tudi naše lezije na solunski in italijanski fronti niso imele namena boriti se za italijansko imperialistično cilo. Borilo se je kakor Francozi, Angličani in Amerikanci za splošno cilo človeštva, sato, da strejo nemški imperialism in militarizm, da osvobodijo vse tlačene narode, ne pa, da pomagajo na nogo italijanskemu imperializmu.

ZANIMIVA SODNA OBRAVNAVA V GORICI.

L' Epoca poročata iz Gorice o sledečem slučaju, ki se je dogodil pred goriško okrajno sodišče. Imela je biti sjenjena nekakšna radi taktive. Sodnemu dvoru je predsedoval višji svetnik Rutar, kot državni pravdnik dr. Marinas, oboja bivša avstrijska uradnika, toda Italijana akosi in skoni po rodu in čustvovanju (doslej višjega svetnika Rutarja nismo poznali s te strani).

Zagovarjal je odvetnik dr. Gaberšek, »prebivalec v notranosti mestac. Ko je predsednik otvoril razpravo, je povzel državni pravdnik besedo in podarjal, da so se sante dedov, sanje očetov, v katerih so se goriški Italijani vedno zibali, uresničile. Italijanska trobojnica vihra kot znamenje svoboda, omike in napredka na vseh ravlinah, grčih in gorah Beneske Julije. Za vedno so združeni Italijani ljubljene Gorice z materijo domovino. Italija je dosegla meje, ki jih je določil Bog sam. 4 vročo željo, da naj nova svoboda (1) prinese svoje sadove tudi na polju iusticie, izročja prirščev pozdrav novi vladi in na krajevnim zastopnikom, ter začenia svoj posel v imenu vrhovnega poveljstva armade, kajti tako se glasi tozadevni ukazi v resnici pa v imenu Italije, v imenu našega kralja.

Odvetnik dr. Gaberšek je hotel nekaj pripomniti in je zlasti dejal, da je imel državni pravdnik preveliko naglice. Toda predsednik višji svetnik Rutar mu je vzel besedo.

Morda bi bilo pravilneše, če bi bil predsednik vzel besedo državnemu pravdniku, ki je tako neupravičeno prekoračil dane ukaze in našo Goriško kratkim potom prisodil Italiji!

ITALIJANSKA NASILSTVA.

Spit, 24. januarja. (Ljub. kor. urad.) Dne 22. januarja so italijanske okupacijske oblasti poslale v Komizo kot zapovednika dva mladenčca, ki sta fanatična šovinista do skrajnosti. Sprito svoje mladosti in neizkušnosti ne moreta domniti resnosti svojega položaja in poverjene jima naloge in terorizata na nečuten način to ubogo, vsikdar mirno in premirno prebivalstvo. Našla sta dva izročka kot konfidanta, s katerima se izvršno vlemata. Ko so Italijani prevzeli upravo občine Komize, so izobesili obligatno italijansko trikoloro. Potem je eden izmed dveh zapovednikov, imenovan komisarjem, pozval 17 uglednejših meščanov na dogovor. Ti pa so zavedno in enodušno odklonili vsako sodelovanje v občinskem poslovanju, ne priznavajoč nobenega tujega komisarja. Ob tej priliki so oddali energičen pismen protest. Nato je bilo zabranjeno nositi orožje in odrejena revizicijska orožja. Po konfidentih so Italijani izvedeli, da imata dva težaka puške, katerih nista bila oddala. Zato so obdva odgnali v zapor, kakor najhujša razbojnika. Zaprla so tudi starca Miho Markovića, ker je njegov sin izvelkel iz morja razpočeno vojaško puško. Zaraditega, ker je imel nepriavljeno lovsko puško, so zaprli tudi Vicka Kučiča. Te vjetnike so imeli zaprte tri dni v mestni temnicih (lešah), potem so jih odgnali v Sibenik in Zader. Čez 10 dni preganjanja in nepopisnih muk v Zadr, so jih zopet izpustili domov. V Zadr jih je italijanska množica zasmehovala in opljuvala. V zaporu so bili dva dni in dve noči brez jedi in plače. Medtem so se v Komizi nadaljevala nasilja. Kar se tiče hrane, so dajali Italijani dva meseca po dva kilograma riža in en kilogram brašna (moke) za osebo. Sedaj dele zopet po en kilogram pšenice ali riža. Svojiima konfidentoma dele obilneje; tudi na kvintale, ako zahtevajo. Našemu gladnemu prebivalstvu se posmehujejo, rekoč: »Naj vam dasta hrano Wilson in Jugoslavija!« Po novem letu so veljavne nove odredbe. Zatvorili so hrvaško čitalnico, razpustili sokolske viječe itd. Te dni je karabinier pozval mestnega župnika, starega don Juraja Brajčina, naj pride na zapovedništvo. Ko je tam dolgo čakal, mu je dejal zapovednik, da ga ne utegne sprejeti; naj odide domov, ne sme pa z doma do jutri. Drugo jutro ob 10. je prišel pozvani župnik zopet k zapovedniku. Ta ga je jel karati, da se bavi s politiko. Drugega mestnega duhovnika Krstinca so ponoli poklicali k umirajočemu bolniku. Srečala ga je italijanska patrola, ga pograbila za prsi in, ker njegovim besedam ni verjela, rekla: »Duhovniki so politiki!« in ga spremlja do sobe umirajočega. — To samo nekoliko sliče izza italijanske okupacije mesta, ki je izključno jugoslovanska.

Spit, 24. januarja. (Ljub. kor. urad.) Dalmatinski dopisovalni urad poroča: Jugoslovanska akademka mladina v zasedenem ozemlju je z ozirom na odločevanje glede naše usode na mirovni konferenci pričela z živahno agitacijo, da se dne 2. februarja t. l. v vseh naših mestih širom vse Jugoslavije vrše protesta zborovanja proti italijanskemu imperijalizmu in pohlepnosti Italijanov po Jadranu. Akademka mladina naproša vsa javna zastopstva, da se kar najkrepkeje odzovejo temu vablu. Ta protesta zborovanja naj bodo odmev naše žive narodne zavesti, obenem prisega, da ne bomo zapustili ne prostovoljno in tudi ne s silo niti ene pedit naše zemlje in niti ene duše po Italijanih podjarmljenih bratov. Naj bo sveta naša prisega, da se ne bomo nikdar odrekli svojim pravicam do samoodločbe naroda na Wilsonovih načelih. V tem smislu je izdala akademška mladina proglas na ves narod.

Proti italijanskim aspiracijam. Bern, 24. januarja. (Lj. kor. urad.) Dun. kor. urad poroča: Kakor doznava »Secolo« iz Trsta, je razpoloženje proti Italiji tako veliko, da se ne more niti z naizmernejšimi socialisti sporazumeti glede tržaškega vprašanja.

Bern, 24. januarja. (Lj. kor. urad.) Dun. kor. urad poroča: Na Reki so bile poslednje dni zopet manifestacije Slovanov proti Italiji pri katerih se, kakor da spoznati »Corriere della Sera« sodelovali francoski vojniki in častniške posadke s Slovani.

Lep posredovalen predlog! Legano, 24. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Secolo« objavlja danes predlog za rešitev Jadranskega vprašanja in se opira pri tem na izjave admirala Thona de Revela, šefa italijanskega mornariškega štaba. Ta posredovalni predlog vsebuje te točke: Reka in kvarnerski otoki naj pripadajo Italiji, Istotako okrajno glavarstvo Zadarsko in zunanji otoki Dalmacije. Vsa vzhodna dalmatinska obala od Bakra do albanske meje naj se nevtralizira. Jugoslavija ne sme imeti v Jadranskem morju vojne mornarice in mora vse utrbe, ki jih je zgradila Avstro-Ogrska, porušiti.

V šole vailtateo italijansčino.

Gubernator slovesno objavljuje v pismu na civilnega komisarja v Sežani, da se okupacijska oblast ne bo vtičala v notranjo uredbo šolstva. Italijanska se unole le tam, kjer žele stariši. Učitelstvo naj vrši svoje dolžnosti vestno kot do sedaj samo mrzine proti Italiji ne sme gojiti in tudi ne sme uganiati propagande za Jugoslavijo. V praksi na delo drugače. Komandi di presidio u Tomaju, Dutovlah, Skopem, Koprivi, Komnu, Zgoniku, Nabrežini in dr. na silijo sami na lastno peot italijansčino v šole, katero naj poučujejo njih častniki s sodelovanjem domačega učitelstva, ako je to zmogočno italijansčino. Za reklamo dobre otroci male kosilce; obilubilo tim tudi obleko in obutev. Za okraj šolskega nadzornika na Tolminkem je gubernator namestil Goričana Spazzanana, renezata, ki lomi za silo slovensčino. Ta Spazzanana je izgubljena eksistenca, svedočansko je študiral »ehniko, znozne je bil prefekt v goriškem »convitto frulanoc, med vojno se je povsnel na neodrešene do učitelja. In takim eksistencam izročja italijanska oblast naše šolstvo. Na učitelstvo tudi pritiskalo. Ako hoče učitelstvo dobiti plačo in živila od italijanske vlade, mora vložiti prošnjo na gubernatorja, v kateri se mora izjaviti, da bo službovalo v naprej po navodilih italijanske oblasti. Vsed tega mora učitelstvo ako hoče živeti s svojimi družinami udati se.

Da zagotovo poitalijandijo našo dečo, so Italijani že za časa prve okupacije kobariškega kota odneli otroke v Italijo, kjer jih še sedaj vzdržujejo v šolskih konviktih.

Dr. S. F.

Nekaj misli o prijavljaj vojnih škod.

Pred kratkim je izšla naredba Narodne vlade, poverjeništvu za Narodno brambo, s katero se pozivljajo begunci, naj najkasneje do 31. t. m. prijavijo vse škode, ki so jim vsled vojne nastale, kakor tudi vse še nenoravnane terjatve napram bivšemur erarju!

Na koncu tega poziva stoji, da se posebne tiskovine ne bodo izdajale.

Ta poziv vzbujal precej pomislekov. Predvsem treba pomisliti, da gre najbrže za to, dobiti po možnosti jasne podatke o škodah posameznikov, kakor celote, in uporabiti jih kot v podlago statistike o škodi, ki jo je pretrpel naš narod tekom vojne zlasti neposredno vsled vojnih dogodkov.

Nadaljina naloga, vsaj po mojem mnenju, bi bila, ugotoviti visokost te škode v številkah in sicer tako v celoti, kakor za vsako posamezno vrsto.

Človeku, ki znae tako poročilo sestavljati, treba naiti odgovora na celo vrsto vprašanj, glede katerih si mora biti popolnoma na jasnem, predno sploh začne.

Predvsem, kaj vse naj naznani kot škodo?

Ali so mišljene le škode na poslopih, premočninah, in morda kulturnih, ali tudi vsled begunstva nastale — t. i. izdatki, izguba zaslužka, izguba vsled nemožnosti obdelovanja tekom cele vrste let, vsled stroškov za obnovu kultur in končno izgube vsled odnada vsakega dohodka radi po vojnih dogodkih nastale neplodnosti kultur za celo vrsto let (opozarjam le na škode vinogradnikov, kateri morajo vinograde po večini na novo nasaditi, in katerim bo trta začela zopet dobro roditi komaj po preteku 4—5 let).

Nadalje iz poziva ni niti razvidno, ali in kako naj se oceni škoda!

Posameznik itak ne bo mogel pravilno oceniti škode, ako ni vsečak, pa tudi tak rabi vsaj navodil, kakšne cene mora vzeti za podlago! Vse drugo je, če navede škodo po cenah iz leta 1914 ali pa iz leta 1918! Vse drugo pa je tudi, če oceni svojo škodo samo splošno, ali pa podrobno!

Radi tega so potrebna vsaj v tem oziru nekaka navodila, še več, naravno predpisi, katerih se mora vsakdo držati.

Pa tudi če dobijo prizadeti vsa navedena navodila, bodo vse priprave neopolne in zlasti neoporne: saj vendar ima poziv namen, zbrati vse podatke za nadaljno uporabo, ne pa za arhiv, uporabi pa bo prilave za sestavo statistike vseh škod v celoti, za ugotovitev škode, ki jo je povzročila vojna prebivalstvu cele prizadete dežele, to je, 158.000 osebam skupno in posamezno!

Radovedem sem, kako naj se sestavi taka statistika, ako bo vsak posameznik po svojem okusu sestavljal prilave, eden splošno, drugi pa posamezno s končno vsoto, eden površno drugi vestno in vsak z drugačno razporedbo?

Predvsem ne bo mogoče nabrane za gradiva sploh uporabiti, delo bi bilo neizmerno oteženo, če ne brez prava uspeha, posledica tega bi bila tudi, da bi ne imeli nihče koristi od tega, ter bi se moralo začeti vse iznova.

Da se tudi to vsaj po možnosti prepreči, je potrebno natančno navodilo, kako je prilave razporediti, v koliko je zati v podrobnosti, z eno besedo, potrebna je na vsak način tiskovina, posebej za nepremičnine, posebej za opravila, za gospodarsko orodje, za obrtnike, trgovce, posebej za prijavljajoče na kulturnih (velikost, vrsta itd.) nadalje posebej za stroške med begunstvom, izgubo dohodkov itd.

Le tako bodo prilave uporabne za statistiko, kakor za izračunavanje škode, katero bo treba na en ali drugi način povrniti.

Vprašanje povrnitve škode je izredne važnosti, ker se bo morala s tem pečati mirovna konferenca, katere bo to breme nalozila najbrž Nemčiji in Nemški Avstriji.

Po mojem mnenju naj se nemudoma izda potrebna navodila in tiskovine, in naj se zato seveda tudi rok za prijavo škod podaljša, ter ljudem vrhu tega pojasni zakaj se prilave zahtevajo.

Na ta način kakor se sedaj namerava zbirati podatke o škodah, gotovo ne pridemo nikamor, in delo bo popolnoma brezuspešno.

Iz Ceho-slovaške.

Gospodarska pogodba med Čehi in Hrvat.

Budimpešta, 23. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad. poroča: »Pester Lloyd« javlja iz Zagreba: Tukajšnja korespondenca objavlja podrobnosti o kompenzacijskih kupcih med Čehoslovaško republiko in Hrvatsko in Slavonijo. Dogovori med Čehoslovaško republiko in zastopniki hrvatske države so bili sklenjeni te dni. Po teh dogovorih mora dobavljati Čehoslovaška republika mesečno 1000 vagonov premoga, med temi 200 vagonov premoga za plin, 50 vagonov premoga za kovačnice in 100 vagonov koksa, nadalje 20 cistern petroleja in 20 cistern motornega olja. Za to mora hrvatska država vlada odati Čehoslovaški republiko za vsakega 200 vagonov premoga, 20 vagonov žita, 1 vagon masla in 1 vagon živine. Nadalje naj odda hrvatska država vlada tanin po primerni ceni za rekompensacijo za petrolej in olje. Razen tega da hrvatska država vlada na razpolago druge sirovine, zlasti neobdelano usnje, ki se mora Hrvatski vrniti obdelano. Vse to blago se bo prevažalo preko Nemške Avstrije. Obe stranki sta se zavezali, da bosta vplivali na nemško-avstrijsko vlado, da se bo izvršil prevoz tega blaga nemoteno. Pogodba bo šele takrat veljavna, ko bo bosanska vlada dovolila izvoz mangano-ruđe in ko bo trgovinsko ministrstvo potrdilo to pogodbo.

Borbe med Čehi in Poljaki.

Praga, 24. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad. poroča: Entente čete so zasedle danes mesto Karwin in okraj ter Bogumim in druge okraje Gorenje Slezije. Deputacija ententnih in čehoslovaških častnikov je pozvala poljskega poveljnika v Sleziji, naj umakne poljske čete do Biale. Entente čete pridigajo dalje. Bile so samo male praske. V Frystadtu so se ljuto bojevali. Poljaki so imeli 6 mrtvih, Čehoslovaki 1 težko ranjenega.

Dunaj, 24. januarja. Češko-slovaški poslanik na Dunaju Tusar, se je danes odpravil v Prago.

Praga, 24. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad. poroča: Predsednik Čehoslovaške republike Masaryk je danes sprejel zastopnike okraj Schluckenau, Warnsdorf, Rumburg itd. Bila je to prva deputacija, v kateri so pred čehoslovaškega predsednika prišli predstavitelji oblasti nemško-čeških okrajev. Člani deputacije so bili presenečeni spritno ljubeznivosti, s katero so jih sprejeli predsednik in ministri, tem bolj, ker so večjemu delu njihovih zahtev ugodili.

Praga, 24. januarja. V današnji seji justičnega odseka se je sklenilo sprejetje spremembe § 303 drž. zak. v tem smislu, da se pregreši vsak duhovnik, ako porablja cerkvene prostore v politične namene proti državi in sicer zagreši s tem zločin ščuvanja. Ta sprememba je namenjena zlasti proti volilni agitaciji duhovnikov s prižnice in spovednic.

Praga, 24. januarja. Uradništvu mestne elektrarne je prišlo danes stavkati, ker sta bila dva uradnika, ki sta bila obsojena radi navijanja ena in veržne trgovine, zopet sprejeta v službo in se imata za celo plač zvišala. Delavstvo v elektrarni se je izjavilo solidarno s svojimi uradniki ter je istotako prišlo s stavko. Stavkaloč so imeli sestanek ter so poslali mestnemu magistratu svoje zahteve.

Praga, 24. januarja. Glavni urednik socialno demokratskega lista »Pravo Lid« Stivlin je odložil svoje mesto, ker je bil kompromitiran vsled svojih zvez s češkimi boljševiki. Na njegovo mesto je bil imenovan Ivan Skála.

Praga, 24. januarja. »Narodni List« poroča, da je dr. Rašin izdal ukaz, s katerim se mora za izvoz določeno blago prodajati na dnevnih cenah določenih od vlade in v veljavi frankov.

Liberec, 24. januarja. Danes je dospela v Liberec ena francoska kompanija s 5 častniki.

Iz Poliske.

Poljsko-ukrajinska pogajanja.

Dunaj, 24. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča: Ukrajinski tisk. urad: Početkom tega tedna so se v Lvovskem bolnem okrožju ob navzočnosti angleške-francoske misije vršila poljsko-ukrajinska pogajanja o premirju, ki naj bi obveljala do končne odločitve na mirovni konferenci. Poljski generali štab je zahteval, da naj se vzhodna Galicija izprazni od Buga, ki naj velja kot začasna demarkacijska črta. Ukrajinci so poljsko zahtevo zavrnili kot neizpolnljivo.

Varšava, 24. januarja. (Ljub. kor. ur. Čehoslov. tiskovni urad.) Vojno poročilo poljskega generalnega štaba od 23. januarja: Skupina Bug — neznačajni boji. Skupina generala Rozwadowskega: Sovražna artiljerija je obstreljevala mesto Lvov. — Okraj Tešin: Danes ob 11. dopoldne je predložila poveljnik slezkega vojskega okraja brigadiru Lapniku komisija častnikov ententnih vlasti ter čehoslovaških častnikov zahtevo, da se mora okraj Tešin izprazniti od reke Biale tekom dveh ur. Brigadir Lapnik je odgovoril, da se brez izrecnega povelja njegovih predpostavljanih oblasti ne bo umaknil. Dovolil se mu je rok do 1. popoldne, da si preskrbi navodila od svojih oblasti. Kljub temu so češke čete že ob 11. uri 45 minut prekorale mejo ter napadle Bogumim.

Kijev, 24. januarja. (Ljub. koresp. ur.) (Brezlično.) Bitvega ukrajinskega hetmana Skoropadskega so proglasili za brezpravnega in zaplenili njegovo imetje.

Kijev, 24. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada naznanja ukrajinsko notranje ministrstvo, da je Charkov zopet v ukrajinski oblasti. V Poltavi so se nemirili, ki so jih bili povzročili takozvani mladinci, poleci. Mladine so ob progi Poltava-Charkov razkronili.

Kijev, 24. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad. poroča: 20. t. m. ob enajstih dopoldne se je na Zofijinem trgu v Kijevu v navzočnosti znanodno-ukrajinske delegacije izvršil slovesni proglas spojitve vseh ukrajinskih republik.

Kijev, 24. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča ukrajinski tisk. urad: V diplomatski misli so odnovovali iz Kijeva: Lavinskih v Prago, Matusevskih v Atene, Pot v Berlin, Rokopovih v Beograd in Lotockij v Carigrad.

Iz Madžarske.

Budimpešta, 24. januarja. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad. poroča: 32.000 erdeljskih rudarjev, vsi državni uradniki Erdeljskega ter vsi uradniki, nameščenci in delavci pošte in brzojav so ustavili včeraj ob devetih dopoldne delo. Izjavili so, da ne bodo delali, preden ne prenehajo nasilstva Rumunov in ne bo vladni komisar Stefan Apathy izpustil na svobodo, preden ne bodo odpravili kazni s palice, preden ne bodo zajamčili osebne svobode in varnosti privatnega imetja in dovolili svobodnega potovanja.

Iz Avstrije.

Reforma zabona v nemški Avstriji. — Zborovanje nezaposlenih na Dunaju.

Dunaj, 24. januarja. Danes se je vršila plenarna seja nemško avstrijske narodne skupščine, pri kateri je bila na dnevnem redu tudi debata o reformi zakona. Krščanski socialist baron Fuchs je izrazil priložnost in okolnost, da večina socialno demokratskih poslancev ni bila navzoča, ter predlagal, da naj se preko te debate preide k dnevnemu redu. Njegov predlog je bil z 62 proti 52 glasovi sprejet. Za njegov predlog so glasovali krščanski socialisti, agrarci in nemški centrum. Proti so glasovale vse ostale stranke. Vzrok, da je baron Fuchs predlog podrl, je pripisati okolnosti, da več kakor 1/3 socialnih demokratov ni bila navzoča, del nemških naprednjakov pa se je vzdržal vsakega glasovanja. Na ta način se je preprečila reforma zakona v nemški Avstriji. Takoj na to, ko se je ukrep narodne skupščine razvedel, je podal državnemu tajniku za justico dr. Roller svoje demisijske. Seja se je zaključila predčasno, čeprav je bilo na dnevnem redu še 10 točk. Vzrok predčasne zaključitve se je bil strah pred boljševiki. Brezposelni na Dunaju so imeli ob 2. popoldne v cirkusu Schuman v XV. okraju veliko zborovanje, ki je bilo sklicano od dunajskih komunistov in od katerega so namenjavili demonstrantni pred parlament in magistrat. Že ob 4. pop. je obdal močan kordon voljakov in s puškami oboroženih stražnikov magistrat in parlament. V mestni hiši je razven tega bila pripravljena močna vojska posadka. Že ob pol 5. uri so bili vsi dohodi k parlamentu zaprti in že ob 4. so zapustili člani vlade parlament. Zborovanja brezposelnih se je udeležilo kakih 10.000 oseb, tako, da je samo 1/3 našla prostora v poslopju. Takoj ob pričetku zborovanja so zborovali zahtevali, da naj vlada grčice z zaslišanji deli, da se na ta način da brezposelnim za službe. Zborovalci so izjavili, da se pri brezposelnih še nobena država ni pokazala tako umazano, kakor ravno nemška Avstrija. Zahtevali so zvišanje področja brezposelnim na 15 K dnevno ter uvedbo takojšnjega moratorija za najemnine stanovanj. Zborovalci je od ure do ure vedno več narasčalo, govori so se poosttrili, čuli so se govori v katerih se je izražalo mnenje, da če vlada noče ničesar storiti v olajšanje bede brezposelnim, da si bodo ti sami zboljšali položaj; če vlada noče dati dnevno 15 K, bodo šli od palače do palače, pa si bodo sami preskrbeli sredstva, da si olajšajo bogo. Vlada pa brezposelnih ne bo vodila za stonj za nos. Ogorčenje je od ure do ure narasčalo in ob 6. zvečer zborovanje še ni bilo zaključeno. Nadleževali so se govori in okrog 8. zvečer se je shod zaključil. Med tem časom se je nabralo okoli 20.000 ljudi, ki so hoteli odkorakati korporativno proti mestu. Policija pa je zaprla vse dohode v notranjost mesta tako, da so se morali demonstrantje raziti in le male gručice so mogle prodrati skozi kordon. Okrog 1/9. zvečer se je zbrala pred magistratom in parlamentom družba kakih 600 oseb, katero je na policija in vojaštvo z lahkoto preganalo. Po mestu se mir ni kalil, le na poti v mesto in po zunanji okrajih so demonstrantje razbili par izloženih šip.

Iz Nemčije.

Skandal nemškega prestolonaslednika v nevarnem inozemstvu.

Amsterdam, 24. januarja. Listi poročajo, da je bivši nemški prestolonaslednik povzročil iz samega dolgega časa v mestu Wirlingen nečuten skandal. Prišel je v neko privatno hišo s neko damo iz Amsterdamu po poklicu baje modistko. Pred hišo se je zbralo polno radovednežev, ki so skozi zatore opazovali dogodke v sobi, kjer so se dogajali take scene, da so se gledalci moralno skrajno razburjali. Ko je po večurnem obisku bivši prestolonaslednik zapustil hišo, ga je množica ogorčena izvižgala ter kamenjala.

Berolin, 24. januarja. (Ljub. kor. urad. Brezlično.) Nemška komisija za premirje je protestirala pri francoskem višem vojnem poveljstvu proti uvedbi 10urnega delavnika na železnih v zasedenem ozemlju, ker vidi nemško delavstvo v osemurnem delavniku največjo pridobitev pri političnem prevratu v Nemčiji.

Berlin, 24. januarja. Jutri se vrši slavnostni pogreb voditelja Spartakovcev in njegove sotrudnice Roze Luxemburg.

Berlin, 24. januarja. Vodstvo berlinske kriminalne policije je razglasilo, da se bodo v Berlinu osnovala državna sodišča proti roparjem in vlomilcem, kjer se bodo taki zločinci kaznovali v skrajšanem postopanju s smrtjo.

Razne vesti.

Obsedno stanje v Rusiji.

Berolin, 23. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehoslov. tisk. urad. poroča: Iz Kopenhage se javlja, da so v vsej Rusiji proglasili obsedno stanje.

Konec boljševiške vlade?

Helsingfors, 24. januarja. (Ljub. kor. urad.) Dunajski koresp. urad. javlja: Kakor poročajo iz Petrograda samkaj dospeli begunci, se je v Petrogradu mrzlično pripravljalo na izpraznitev mesta. Vse boljševiške pravice, pravljajo iz bančnih zakladnic in muzejev deloma v Moskvo, deloma v Nižnij Novgorod.

Berolin, 24. januarja. (Ljub. kor. urad.) Čehoslov. tiskovni urad. javlja: »Hamburg«- »Zeitung« prinaša iz Stockholma vest, da se danes svideli v parolu šta

»Pravde« v zadnjem izdanku 1918. leta 13.764 smrtnih obsodb po preteklem sodu izvršiti.

Elberfeld, 24. januarja. (Ljub. kor. ur.) Čehoslov. tiskovni urad. javlja: Glasom »Reinisch-westfälische«- »Zeitung« poročajo helsingforski listi, da se je 7. armadni zbor branil oditi na permno fronto. Velik del upornikov je bilo postreljenih. Glasom moskovskih listov objavlja moskovsko vojaško poveljstvo, da je prišlo v kazanski in v bližnjih gubernijah s pomočjo bogatih kmetov uporniško gibanje proti soveti vladi. Brzojavne in telefonske zveze so pretrgane. Rdeče gardiste pobijajo brez usmiljenja in jih deloma še žive pokopavajo.

Berlin, 24. januarja. (Lj. k. u.) Brezlično. Kodanski list »National Tidende« prinaša vest ruskega vojskega zdravnika dr. Hudoknova, da so boljševiki 2. t. m. postrelili 7 do 800 ruskih častnikov, ki so se vračali v domovino iz nemških uletniških taborov v Sleziji. Postrelili so jih, ko so prekorajali rusko mejo, samo zato, ker so bili častniki.

Berlin, 24. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad. poroča: Glasom brzojavke lista »Abend« iz Haaga, poročajo »Times« iz Helsingforsa: Iz Petrograda so dospeli izvodki iz govorov, ki sta jih imela Ljennin in Trockij v centralnem sovetu v Moskvi. Ti govori kažejo, da se bodo boljševiki kmalu podali ali pa so nova zvijača, da bi premočili svet. Ljennin in Trockij priznavata, da je boljševiški gospodarski sistem komunizma propadel.

Pariz, 24. januarja. (Lj. k. u.) Brezlično. Iz Kaune poročajo, da je bila v bližini Dasedryja (35 km od Kaune oddaljeno) velika bitka med litvinskimi in boljševiški četami. Boljševiki so bili popolnoma poraženi. Imeli so veliko mrtvih ter izgubili 6500 ujetnikov. Izgube Litvincov so neznatne. Litvinske čete so pričele z ofenzivo in korakajo proti Vilni.

Pariz, 24. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad. poroča: Madridski listi poročajo, da so portugalske vojne ladje obstreljevale Porto. Vojska je baje na strani revolucionarjev. Mornarica je ostala vladi zvesta.

Rim, 24. januarja. (Lj. k. u.) Agencija Stefani poroča: General Franchet d'Esperey je dospel danes semkaj.

Rotterdam, 23. januarja. (Ljub. kor. u.) Dunajski koresp. urad. poroča: Kakor javlja »Daily Mail« iz Lisabone, se je moštvo na brodograd v Oporto vrglo in proglasilo monarhijo. Posadka v Coimbra se je pridružila monarhistom.

Mirovna konferenca.

VPRAŠANJE RAZOROŽENJA.

Rotterdam, 24. januarja. (Lj. k. u.) Kakor poroča »Rieuve Rotterdamse Courant«, je »New York Son« zvedel iz Pariza, da je mirovna konferenca včeraj razpravljala o omejitvi oboroževanja. Ministrski predsednik Lloyd George je obrazložil, da se angleška mornarica ne more zmanjšati. Ministrski predsednik Clemenceau je izjavil, da mora Francija imeti večjo vojsko kakor doslej.

Pariz, 23. januarja. (Lj. kor. urad.) »Agence Havas« poroča: Zastopniki veseli so se v četrti ponovno sestali v Qual d'Orsayja, posvetovali pa se niso ne o Rusiji in tudi ne o Poljski. Ob 2. ponoči je brezlični brzojav na Eifflovem stolpu različnim skupinam, ki obklopadajo položaj v Rusiji, začel razpošiljati vabila zaveznih vlad, naj odpošljejo po tri zastopnike, da se porazgovore z delegati zaveznih in asociiranih vlad. Ententna komisija, ki ji bodo sporočili svoje predloge, še ni imenovana. Splošno se sodi, da zaradi nepristranosti v teh odposlanstvih ne bodo zastopane osebe, ki so prej delovale v ruski diplomatski službi. Vojaški člani komisije, ki odputujejo na Poljsko, kjer se že mudi general Barthelmy, se bodo prej kome izbrali iz generalnega zbora tamonjskih armad. Stiri civilni zastopniki Anglije, Francije, Združenih držav in Italije še niso imenovani.

Pariz, 24. januarja. (Lj. kor. urad.) »Agence Havas« poroča: Pri predsedniku Wilsonu in njegovi soprogji je bil včeraj sprejem, ki se ga je udeležilo približno 200 oseb, med njimi tudi ministrski predsednik Clemenceau, minister za zunanje stvari Pichon in švicarski zvezni predsednik Ador. Tekom sprejema se je predsednik Wilson z zveznim predsednikom Adorjem za nekaj časa umaknil v svojo delavnico.

Pariz, 23. januarja. (Lj. kor. ur.) Glasom Dunajskega kor. urada poroča: »Agence Havas«: Mirovna konferenca se je danes bavila z razmotiranjem dnevnega reda sobotne skupne seje. V zvezi s tem se je posvetovala z nastopnimi vprašanji: 1. Mednarodna delavska zakonodaja; 2. odgovornost za vojne in kazenske določbe; 3. odkodnine; 4. mednarodni pristaniški, vodnocestni in železniški red. Konferenca je začela proučavati način, po katerem bi se rešila teritorialna vprašanja. Vrhovni vojni svet se v petek popoldne sestane k seji, ki ji prisostvujejo tudi maršala Foch in Haig, gen. Diaz ter zastopniki aliranih in asociiranih držav, ki se mudijo v Versaillesu.

Berolin, 24. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad. poroča: »Lokal-anzeiger« javlja iz Ženeve: Jutrišnja seja zavezniške konference bo javna in sicer na željo Wilsona, ki hoče utemeljevati svoj predlog po zvezi narodov v navzočnosti zastopnikov časopisja. Leon Bourgeois je svoj načrt, ki se je v treh točkah razlikoval od Wilsonovega, sedaj prilagodil Wilsonovim predlogom.

Berlin, 24. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Wolffovega urada javlja brezlični brzojav iz Moskve: Londonski New Agency poroča, da je angleška vlada predlagala Franciji, naj se pozove vsa politična središča na Ruskem med njimi tudi ruska sovjetska vlada, naj sklenejo premirje in naj odpošljejo zastopnike na mirovno konferenco. »L'Humanite« je prioblašil odločno odgovor Franciji.

Po taboru »Svete vojske«.

Izredno vesel pojav je bil, da so bili na nedeljskem taboru Svete vojske zastopniki vsi sloji in vse stranke ter je vse praznjava ena vzvišena misel, da je z družbenimi močmi treba narod moralno dvigniti. Srbski častnik in kapucin, socialistični poverjenik in duhovnik, zastopniki Orja in Sokola, mestna dama in kmetiško dekle — ta pestra sila nam nudi veselo potočje, da moralni čut v našem narodu ni zamrl! Odločne izjave zastopnikov raznih korporacij: Sokolov in Orlov, učiteljske obeh strank, družbe zdravnikov in profesorjev, dijašva srednje in visokošolskega, da se hočejo z vsemi silami boriti zoper strast pijančevanja, so bile dragocene. Zastopniki naših oblasti niso bili posebe vabljani; da so kljub temu, iz lastnega nagiba, prišli na shod in zagotovljali svojo pomoč v našem boju, je tem več vredno. In da je vsa pošteno misleča javnost naše stremiljenje spremljala s takimi simpatijami, to nam daje upanje, da se bo prišla nova doba v boju proti alkoholizmu.

Sveta vojska čuti potrebo, da izreče javno zahvalo govornikom in udeležnikom ter vsem, ki so k uspehu tabora pripomogli; posebej našim listom, ki so nam mnogo udeležnikov privabili. Saj je pa tudi potrebno pri tem delu sodelovanje vseh dobromislilcev! Kajti poveljeni je tako silna, da če se zalezi na eni strani, hoče udeljati čez jez na drugi. Zato moramo graditi vsi na vseh koncih obenem. Zato se s samim nedeljskim shodom ne smemo zadovoljiti, da ne bo vse skupaj le velik slavnostni ogenj! In zato želi Sveta vojska zdaj stoniti v ožji stik z vsemi faktori, ki so pooblašeni ali pa pripravljani, na tem polju narodne kulture sodelovati. O obliki sodelovanja se pogovorimo. »Sveta vojska« je vse enako: ali se ji hočejo pridružiti vsi boljevnik brez razlike, ali pa si vse vsaka stranka stvoriti svojo protikolono, oziroma etično organizacijo, da korakamo ločeno, a udarimo skupno. Vsi slovenski sodelavci na hočemo v isto nlemenito svrhu stoniti v stik s Hrvati in Srbi. Že pretekli tork sta dva zastopnika naše Svete vojske imela dogovore s pooblaščenimi krogi v Zagrebu. O prvi priliki pa se bodo ti dogovori nadaljevali v Beogradu, da ves naš jugoslovanski narod dvignemo moralno.

Opozorjena bodi vsa slovenska javnost, ki je pokazala zanimanje za naše ideje, tudi na naše strokovno glasilo »Zlate Dobe«. List te vrste za naše razmere nima sicer tako malo naročnikov — 2700 — a vendar mnogo premalo, da bi moglo njegove ideje prodrati med širše plasti ljudstva. To pa je ravno najmojše potrebno, ako hočemo, da naše osrečujoče ideje med narodom prodrjo. Zato so strokovniki vseh vrst in strank, zdravniki, vzgojitelji in drugi vladno vabljani, da bi hoteli nri listu sodelovati, da naredimo iz njeza dostojno revilo za goštev etične kulture slovenskega naroda. Vsi drugi pa naj z obilnejšim naročanjem podpirajo to stremiljenje! Posebno naj bi ne bilo nobene šole in nobenega društva kakršnekolik barve brez tega lista. Cena letos 5 kron. Naslov: Unravništvo »Zlate Dobe«, Dobrodolna pisarna v Ljubljani.

Poročilo o Taboru — kakor je neki list izrazil željo, — bo izšlo kmalu tiskano. Prijatelji našega svetega boja na naj skrbje, da se bo med narodom res razširilo.

Bodimo prepričani, da ko enkrat premagamo vnanje sovražnike domovine, nimamo nujnešega pa tudi ne nlemenitešega dela, kakor dvigniti naš narod moralno, goštev kulturo srca med ljubimimi rojaki.

»Sveta vojska«.

Politične vesti.

— Nova vlada. Včeraj je šele dospelo službeno imenovanje dr. Brejca predsednikom in dr. Zerjave podpredsednikom deželne (ne več narodne) vlade v Ljubljani. Z ozirom na to, da hoče centralna vlada urediti poverjenišva povsod enaka, se namestila imenovati samo poverjenika za notranje, prosveto, kmetijstvo in pravosodje. Ob tej razdelitvi se mora seveda razbiti rogovor strank, ki so delile mesta po ključu 2:2:2 pod predsednikom, ki pripade S. L. S. Vse stranke odločno vstrajajo na sklenjeni koaliciji, ker so mnenja, da v sedanjem položaju morajo sodelovati z vso odgovornostjo vse stranke pri vseh odločitvah. Treba zdaj novih pogajanj med strankami in event. skupne intervencije pri centralni vladi, da se stvar čim prej povoljno uredi. Dokler ne bo imenovana vsa vlada, poslujejo stari poverjeniki. Dr. Brejc in dr. Zerjav odputujeta v Beograd, čim bodo ta predpogajanja završena.

— Povsem jasno je, da se naša stranka in naš list v vsakem oziru strinjata z odločnim nastopom ministrskega podpredsednika dr. Korošca nasproti italijanski okupaciji naših dežel. Razvidno je to iz vrste člankov, ki jih je priobčil o tem vprašanju naš list, razvidno je to tudi iz govorov na naših strankarskih shodih in iz resolucij, ki se sklepajo na teh shodih. Zato ni umestno podtikati, kakor da bi se naš list identifikoval z raznimi kritikami v posamnih hrvatskih organih, ki smo jih te dni zabeležili tudi v našem listu. Naše stališče glede italijanske okupacije in glede italijanskih aspiracij je tako jasno, da pač ni potrebno, da bi to stališče še posebej vedno in vedno naglašali pri vsaki priliki.

— Memorandum présenté par les Slovènes des rays de Gorice. Gorški pokrajinski odbor je sestavil v francoskem jeziku na Narodni svet v Ljubljani spomenico o gorških Slovencih. Opisane je natančno narodnostni, politični in gospodarski položaj na Gorškem. Taka razlajna so nujno potrebna proti italijanskemu pretvarjanju resnice.

— Goslinška politika. Imamo mnogo politikov, spretnih in sposobnih, je več pa takih, ki so politiki samo v gostilni. Ti nastopajo najraje pri kozarcu vina in razklajajo tam radevolnim poslušalcem svoje »velikopotezne« nazore o političnem položaju in o najspesečnejem ustroju naše države. Med takimi politikmi je tudi gospod, ki je

o sebi prepričan, da je predestiniran za velikega politika, ki si domišlja, da je visoko politiko jedel z največjo žlico. Pri Urbančku na Posavju je nedavno tega razlagal strmečim poslušalcem svojo politično modrost, katere kvintesenca je, da mora biti Jugoslavija republika, ki bo igrala med svojimi sosedi vlogo nekega puferske države. Ne vemo, ali je »odlični politik« s svojo modrostjo pri Urbančku koga pridobil za svoje nazore, to pa vemo, da v širokih množicah našega naroda mož ne bo našel tal za svoje — »puferske« ideje!

— Kje je kupčiska politika? »Klaugenfurter Ztg.« je veljala dosihmal med koroškimi listi kot poluradni list za zmernejši in dostojnejši koroški list, ki se ni povzpela do takih nesramnosti, kakor »Freie Stimmen«. Toda sedaj v času prevrata skuša v načinu pisave celo prekositi najobskurnejše revolverske časopise nemške Koroške. Priobčila je sedaj članek, v katerem misli, da rešuje koroško Nemstvo s tem, da si je izbrala četvorico slovenskih mož, med temi tri advokate, ter jih naslikala kot navadne »Geschäftsleute«, ki hočejo iz koroške Slovenije kovati zasebno korist iz sebičnih namenov. Predvsem se spravi na dr. Brejca in dr. Oblaka kot »tujca« ter jih natoljuje, da smatra politiko kot dobičkonosni del advokatske prakse, pri čemur hoče zlasti slednji »die grössten Brocken Kärntens verschlucken...«. To napadanje bi ne bilo sicer nič novega. Toda česar se dosedaj ti dični koroški časnikarski široki niso držali, so storili sedaj s tem, da so tudi koroškega rojaka dr. Millerja potegnili v to blato in mu začeli očitati, da je ves njegov boj za osvobojenje svojih rojakov zgolj le »Geschäftspolitik«, da je omanjen po materijalnih interesih, ki jih je dosegel dr. Brejc iz politike, pričel zgolj iz dobičkarije se potegovati za izpraznjen politično prebendo (Pfründe), ker je namreč Brejc postal predsednik Narodne vlade v Ljubljani. — To je pač perfidija prve vrste, kajti kdor pozna delovanje dr. Millerja zlasti v zadnjem času, vé, da ima od svojega dela le veljkansko škodo, da tudi poprej ni nikdar imel od politike najmanjšega dobička. — Ne kaže, da bi se spuščali s koroškim umazanim časnikarjem v kako podrobno debato, ker mu je časti nečemo izkazati. Pribijemo samo enkrat za vselej to najnovejšo perfidijo, ki jo je zagrešila »Klaugenfurter Ztg.« v svojem zadnjem članku pod naslovom: »Verhetzung und Blutschuld, ko dobro vé, da le nemčurski koroški hujšakči iščejo in skušajo ohraniti svoj proft, ki jim naravnim potom mora oditi v — Jugoslavijo...

— Dnevnik »Republika«? Zagrebški listi poročajo, da je predsednik slojaške stranke Radić podal prijavo za izdajanje dnevnika »Republika«.

— Prošnje Židov na Hrvatskem. Pri narodni vladi v Zagrebu je zaprosilo veliko število Židov za spremembo imen in tvrdk. Prilagodili bi se radi novim jugoslovanskim razmeram. Poverjenik za notranje zadeve je prošnjo Židov odklonil.

— Država SHS naj zahteva kolonije. »Jugoslavenski Ekonomista« priobčuje članek, v katerem se zavzema za to, da bi naši delegati na mirovni konferenci zahtevali, da se naši državi priznajo kolonije. List utemeljuje svojo zahtevo takole: »V naši državi leže veliki mrtvi kapitali. In čim postanejo ti kapitali latentni, bo naša država postala trgovinska emporij prve vrste, ki bo moral zahtevati ventila na vse strani, da regulira normalni razvoj in napredek naše države. Kasnejša zahteva glede kolonij bi nas mogla predstavljati kot imperialiste, dočim lahko danes tudi to vprašanje uspešno uredimo z ozirom na dobročinstvo naše države.«

— Angleži proti italijanskim aspiracijam. Angleško časopisje beleži Bissolatijev razgovor z dopisnikom »Morning Post« z velikim zadovoljstvom. Pa ne samo naši stari prijatelji na Angleškem kakor Stead, Evans, Watson, javljajo se tudi nova imena, novi boritelji za pravico. Stari Hyndman, eden izmed osnovateljev angleškega socializma, piše v »Morning Post«, da se politika pripoljitve Dalmacije Italiji nikakor ne strinja z Wilsonovimi načeli in z idealnimi cilji te vojne. Poziva italijanski narod, da se zbere okrog Bissolati in mu pomaga, da reši državo od fatalnega pogrška. Daere Fox piše, da razlogi čisto strategičnega značaja ne smejo zavesti italijanskih državnikov na kriva pota. (Tisto povdarjajo strategične potrebe je pri Italijanih samo pretežna, da bi mogli anektirati tuje ozemlje. Bissolati je v Milanu v svojem govoru zavrnil »strategične potrebe« in jih osmešil.)

— Italija pred meščansko vojno? Splitsko »Novo Doba« piše: Kdor je »Medil italijanskemu časopisu zadnjega časa, je moral priti do prepričanja, da se nahaja Italija tik pred meščansko vojno. Nacionalisti so s svojo gledališko propagando, ki vedno sigurno učinkuje na mase italijanskega naroda, spravili do parokizma del meščanstva, v prvi vrsti dijaško omladino, ki vodi agitacijo za aneksijo Dalmacije. Proti njim stoji demokracija, ki sledi Bissolati. Njihove vrste so številnejše vsak dan. Od agitacijskega odbora »Per la Dalmazia« odpadajo vsak da imena italijanskih poslancev in časnikarjev, ki sedaj pričenjajo razumevati, čemu se izpostavlja Italija z nacijoalistično politiko, pa se umikajo s pol poti. Demokratska struja je močna zlasti v severni Italiji. Poročali smo o konferencah Canepe in Florenzi in o Ferrera v Torinu. Pridejo še drugi. Ta jiti notranji spor je že stopil na ulico, kajti prihaja do medsebojnih spopadov in do spopadov z redarstvom Italijo čaka težka no-

branja kriza, polna neprijetnih slutni. Kaj mislijo socialisti? Močijo talistveno. Njihov molk je poln pretne. »Lenin je v agnato dovunque« (Lenin preži povsodi iz zasede), tako je pisala te dni »L' Idea Democratica«. Socialisti sigurno čakajo, da se strasti še bolj razpalijo, da se začne močnejše ribanje med meščanskimi strankami, naj eventualnost nove vojne dobi konkretnost, otkle, potem stopijo oni v areno, da izpolnijo stare svoje sanje, da zrušijo monarhijo in iz Italije napravijo socijalistično republiko. Italiji se bližajo težki dnevi. To bodo plodovi brezvestne nasilne politike, v času, ko je vsa prosvetljena demokracija pozdravila propad pruskega militarizma kot končni obračun sveta s politiko nasilja in zasužnjevanja. Neki dan smo rekli, da Italija pleše na ostrini noža. Z rešitvijo ministrske krize, kakor se je izvršila, ostrina noža ni otopljena.

Naši jugoslovanski dobrotoljci v Rusiji.

Včeraj se je vrnil v domovino Ciril Cirman, poročnik v jugoslovanskem odvodu v Kijevu. Poveljnik te čete je generalstabin polkovnik Marković rod. Crnogorec. Poročnik Cirman je leta 1916 stopil v srbsko dobrovoljsko divizijo in se je udeležil borb v Dobruži kot sanitetni podporočnik. Leta 1917. je izstopil iz te divizije in se pridružil prvemu revolucionarnemu »jugoslovanskemu udarnemu bataljonu« za vlade Kerjenskega. V tem bataljonu služili so številni slovenski častniki: poročnik Srečko Lapina iz Idrije, sedaj oženjen v Moskvi, poročnik Joško Urbančič iz Notranjskega, sedaj poveljnik bataljona »Urediteljskega sobranja« proti boljševikom v Jekaterinburgu, poročnik Joško Rožman iz Vidma pri Krškem, pod njegovim poveljstvom je armada »srednjoletnega sobranja« zavzela Simbirsk, poročnik Joško Jakopac, učitelj iz Kopra, komandant bataljona v Jekaterinburgu, poročnik Joško Zupančič iz Višnje gore, sedaj komandant dopolnilnega jugoslovanskega bataljona v Čeljabinsku v Sibiriji, poročnik Joško Erat, medicinske s Koroškega, sedaj pri istem bataljonu, poročnik Erno Sorčan, učitelj iz Trbovelj, sedaj komandant udarnega bataljona na fronti proti boljševikom, častnik Gasper Pekle, sedaj od »soluznikov priznanih komisar po formiranju jugoslovanskih odredov v borbi proti boljševikom« v Sibiriji, častnik Ciril Svalger, jurist iz Novega mesta, častnik Buh, znani telovadec »Sokola 11.« iz Ljubljane, jurist Jarč iz Notranjske in častnik Zajc iz Ilirske Bistrice; vsi zadnji štiri se nahajajo pri jugoslovanskem bataljonu v Čeljabinsku. V Rosovu na Donu je pokončan Rudolf Andoljšek, doma iz Pljuske pri Trebnjem, komandant »polka smrti Kornilovcev«. Padel je spomladi v boju proti boljševikom. V polku Kornilovcev sta služila medicinske Rudolf Trasnovič iz Logatca, sedaj častnik v dobrovoljski armadi generala Dlenikina. In jurist Janko Zagajnar iz Mokronoga, ki služil sedaj v jugoslovanskem bataljonu v Sibiriji. Kot dobrovoljec se nahajalo v Rusiji še št. 10 slovenskih častnikov: učitelj Joško Velmar iz Stajerskega, jurist Skaza iz Ptujkega okraja, jurist Srečko Jeras iz Ljubljane, medicinske Lovro Klemenčič iz St. Vidu pri Zlatiči in dr. Božidar Pajdiga iz Kranja. Vsi ti služijo kot prostovoljci večinoma v armadi generala Dlenikina.

„Slovenska Sokolska Zveza“.

II.

[Poročevalec brat dr. Matija Ambrožič]

Sokolstvo in žena.

Sokolstvo se zaveda, kolikšnega pomena je za narod telesno zdrava in pravstvena žena kot mati narodovega potomstva, kot gospodinja v družini, kot učiteljica mladine, kot javna delavka, posebno pa še v zgodovinskih narodovih krizah.

Zato naš Sokolstvo v bodoče pritegne žene v isti meri v svoj krog, kakor moža. Žena naj bo ravnopravna članica sokolskega društva. Društvo imej moški in ženski odsek, ki naj imata vsa upravo skupno, ločena pa naj bosta tehnično (v telesnih vajah). Lahko se pa ustanavljata tudi samo ženska sokolska društva, enako, kakor samo možka, in naj postanejo ravnopravni člani župe in zveze.

Sokolstvo in naraščanje.

Naš narod je utrpel v svetovni vojni toliko na svoji življenjski sili, da se more woporočiti le v svojem zoru.

Sokolstvo smatra danes za svoj veliki poob, da detuje predvsem za odgojo telesno in pravstveno zdravega narodovega naraščanja. To delo vodi največja dolžnost in največja naloga Sokolstva.

Delovati mora že za dobro telesno odgojo otroka v predšolski starosti na ta način, da preskrbi svojim članom in članicam in sploh staršem pouka v odgoji malga deteta potom predavani, tečajev in tiska. Delovati mora na to, da naša šola v vsem obsegu v praksi sprejme moderne principe v higijeni šoloobvezne mladine. Sredstva za to naj bodo Sokolstva: študijske higijene šoloobveznega otroka, propaganda v javnosti, pritisk na šolske oblasti, pouk učiteljskega in končno to, da naše šole pridobijo lastne izkušnje in pa svoje učne moči za telesno odgojo otroka na razpolago.

Sokolstvo zahteva, da se uvede v vse šolske telovadnice primerno preustrojen sokolski telovadni sestav.

Kjer in dokler na šola ne vrši svojih dolžnosti do mladinske telesne vzgoje, naj zbira Sokolstvo z dovoljenjem staršev že šoloobvezne otroke, jih vodi v telovadbi in goli z njimi razne vrste gibanja v prosti naravi, pri tem naj pa nikdar ne preneha duha, da se ne zneostane na škodo telesnemu razvoju.

Za svoje specifično področje pa naj smatra Sokolstvo skrb za telesno in pravstveno vzgojo šol odrasle mladine oboj spolov. To je pravi sokolski naraščanje. Tega mora v posebnih oddelkih za naraščanje obravnavati o pomenu zdravstva in brezpogovorne telesne in o načinu, kako si ohranjamo zdravje telo, to vaditi v telovadbi ter jo voditi v prosti naravi in tam uriti v raznih vrstah gibanja na prostem.

Sokolstvo mora prevzeti v svojo upravo organizacijo atletičnega sočelnega mladenca.

Sokolstvo hoče vplivati na šolsko in sploh mladinsko zakonodajo, da v naših šolah obsega upošteva moderne nazore o naraščanju in telesni vzgoji.

Sokolstvo in šport.

Sokolstvo smatra za neprimerno za narodovo vzgojo one športe, ki služijo bolj zabavi in bravi. Taki športi so n. pr. lov, ribarjenje, bravurozna plezalna turistika, konjsko dirkanje, tenis in podobno. Navsem te vrste športov naj ne zavzema sicer sevršnega stališča, a naj se ne zanima zanje in jih ne goji.

Dnevne vesti.

— Nemške laži in intrige. »Neue Freie Presse« z dne 23. januarja priobčuje baje iz Trsta to - le vest: »V slovenskem prebivalstvu narašča nerazpoloženje proti dinastiji Karagiorjevičev in proti beogradski centralni vladi, kateri očitajo popustljivo nastopanje proti italijanskim silovitostim. Trdi se, da Srbom resno ni ležeče na Trstu in Istriji, češ, da prihajajo za Beograd in njegovo zaledje v poštev samo dalmatinska pristanišča, glede pripadnosti, katerih je Italija pripravljen h koncesijam, ako se jugoslovanska država odpove Istriji in Trstu. Nerazpoloženje proti vladarski rodbini sloni deloma na različnosti vere. Klerikalec dr. Korošec je nastopil napram katoliškim Slovincem za pravoslavno cerkev. Zato je tudi Koroščeva stranka znatno izgubila na spoštovanju.« — Verjamemo, da si nemški krogi na Dunaju ničesar bol ne žele, kakor da bi prišlo med Slovenci in Srbi do nesoglasja, verjamemo tudi, da nemških Židov ničesar bol ne neče kakor delstvo, da je dinastija Karagiorjevičev zavladala na slovenskem tlu, toda ako mislijo, da se bodo njihove pobuhe želje uresničile, se mofijo! Ujedinjenje jugoslovanskega naroda pod vladarsko hišo Karagiorjevičev je delstvo, ki ga ne more spraviti s sveta nobena nemška spletka. Kar se tiče dr. Korošca, lahko nalaščamo, da uživa v vseh slojih našega naroda brez razlike strank neomejen ugled in neomejeno zaupanje, ako je to Nemcem po volji ali ne.

— Shod JDS v Prečni pri Novem mestu. Dne 19. t. m. je bil pri nas inveni ljudski shod jugoslovanske demokratske stranke, ki je bil zelo bolezenski in slabemu vremenu prav dobro obiskani. Shodu je predsedoval g. Falešinski iz Gorenje Straže, ki je pozdravil zborovalce s poljudnim nagovorom. Nato je govoril g. prof. Matcenc iz Novega mesta o bivši Avstriji kot mabehi slovenskih narodov in o novih državah, ki so nastale na njenih razvalinah, zlasti o naši Jugoslaviji in o nevarnostih, ki ti pretijo. Povdarjal je zasluge Srbije za našo osvoboditev in njene osornome žrtve za Jugoslavijo ter pozval vse zborovalce, da z rednim in mirnim delom izpolnjujejo svoje dolžnosti nasproti naši novi veliki domovini. Drugi govornik g. dr. Režek iz Novega mesta je govoril o programu JDS, katerega so zborovalci in zborovalke glasno odobraval. Z navdušenjem so bile sprejete vse resolucije, zlasti pa proti laški grabljevitosti Ustanovila se je tudi krajeva stranka organizacija z lepm številom članov. Zavedni Prečenci so zopet pokazali svojo narodno in politično zavednost; nai bi se kmalu prebudili tudi njih sosede širom lepe Dolenjske.

— Nova tvrdka Slovenske Ljudske Stranke. »Slovenec« poroča, da se je vršil 23. t. m. v Ljubljani sestanek kmetovalcev, katerega je sklical gosp. Brodar iz Hrastia in na katerem je razvil program nove kmetijske stranke »Živinske vnovčevalnice« g. Rado Legvart. Sklenjeno so bile resolucije, v katerih se zahteva, da nai se SLS preosnuje v kmetijsko stranko, da nai postane »Domoljub« eventualno z izpremenjenim imenom glasilo te stranke, v Pokratinsko Veče na nai se volijo za SLS sami kmetje. »Slovenec« meni, da se bo VLS pridružila predlogom, ker se je v stranki že davno obširno razpravljalo vorašanje, ali bi ne kazalo »preustroiti« stranko v kmetijsko politično organizacijo in delavsko politično organizacijo. — Iz teh dogodkov se da sklepati, da se vrše v SLS procesi, katerih dalekosežnost danes še ni mogoče preccnti. Vseakoli je značilno, da se hoče SLS, ki je šele pred kratkim odločila ime »Katoliško narodno stranke« ob vstopu v Jugoslavijo zopet prekrstiti in se razcepniti v kmetijsko in delavsko stranko. Stare firme odidvino ne vlečejo več in nova tvrdka nai bi omogočala dosežani g. spodi pri SLS kooperacijo s hrvaškimi in srbskimi strankami. Izza kulise SLS se čute, da bo nova kmetijska stranka in političnega življenja popolnoma eliminirala duhovščino, ki je tvorila dosežni jedro SLS. Tudi se hoče vero izločiti iz strankarskega programa, tako, da stranka ne bo v nobenem osiru kazala katoliškega lica. V ta namen se je tudi že prekrstila »Katoliška tiskovna« v »Jugoslovansko tiskarnico«, »Katoliška bukvarna« pa v »Jugoslovansko bukvarno«.

— Nemščina se kot obvezen predmet iz vseh ljudskih in meščanskih šol v celom območju Narodne vlade SHS v Ljubljani takoj odpravi. Dovolj se kot neobvezen predmet na štiri in večkratrednih ljudskih ter na meščanskih šolah.

— Prof. dr. Hočič, ki je določen, da bo v oobnem spromisu prestolonaslednika Aleksandra na poti v Pariz, se je vrnil za sedaj v Ljubljano, kar se potovanja odločno za nedoločen čas. — Zigazanje bankovcev je nai vido odredila, kakor piše »Jugoslovanski ekonomist« na zahtovo Francije. V članku »Uredjenja valute« dokazuje Vladimir Petrovič, da je krona več vredna, kakor dinar, češ, da je krona vredna z vojnim iznosnikom promonizacij, kakor je krli dinar. Če je to Pitkovičovo nasiranje upravičeno, to je velika vprašanje.

— Velikost ovesitve. Goledni vij je obrtne šole in slovenske trgovske šole v Ljubljani, ki pripadajo letnikom 1893. do 1899. imajo v vrhu doživljati študijske kakor srednješolske pravice

do ovesitve velikega obsega. Iskavati se jim je treba le a potrdilom ovesitve šolskega ravnatelja.

— Slovenska pomoč srbskim strankam. Nedavno tega sta bila poslana iz Ljubljane v Beograd dva varana raznosna blaga, namenjena srbskim strankam in srbskemu narodnemu prebivalstvu. Ta pošiljatelj je med tem že sredino desepa v Beograd. Pretem pošiljatelj je podžupan beogradski Marjanovič, ki je potrdil a posebno brzotavko, naslovljeno na gospo šupanje Franjo dr. Tavčarjevo. Vsi darovi so se takoj razdelili med siromalno in potrebno prebivalstvo. Začetkom prihodnje tedna pošlje nai damski odbor še en vagon darovanega blaga v Beograd. Pri tej pošiljatelj bo tudi 4000 novih čevljev. Pripomniti je nai treba, da so se ljubljanski trgovci pri nabiranju blaga iskavali z isredno darežljivostjo. Tvrdis I. C. Mayer je darovala blaga v vrednosti preko 2000 K, tvrdka Souvan preko 1800 K, tvrdka Urbanc preko 1900 K in tvrdka Premelj preko 1500 K. trgovci Juraj Sterk iz Vinice pa je naložil blaga, ki je vredno nad 1000 K. Vsem darovalcem bodi izrečena vnovič iskrena zahvala.

— Dar slovenskim legionarjem. Nelmonovani vodja nekoga okrajnega glavarstva bivši rezervni častnik je poslal za slovenske legionarje na koroški fronti perilo pod sledečim geslom: Nai v dar to legionar — sprejmite, ki stopil je na plan — nevtrajeno za Korolani! Tam v novi črti strumno stol — s Teboi je domovina vneta — dokler s Pariza ne zakliče glas: — »Tvoja zdat je Gospa sveta«.

— Za naše junake so požrtvovalne naše dame do dne 24. t. m. nabrale 400 kosov perila, 1000 cigaret in 4744 K v gotovini. Plemenitim darovalcem prisrčna hvala v nadi, da bodo naiš mnogo posnemovalcev!

— Za vojaške bolnike in celiski nadomestni bolnici je darovala stražna stotinja celiskega pešpolka 120 K za nabavo časopisov. III. nadomestna stotinja celiskega pešpolka 41 K za nabavo knjiž in vojaška državna polica v Celju pa 120 K za nabavo knjiž. Izreka se tem potom vsem darovalcem naišna zahvala. — SHS štaciško poveličilo v Celju.

— Avstro-ograrska banka in centralna vlada. Centralna vlada v Beogradu je zaukazala, da sme imeti avstro-ograrska banka clearing in giroposredni samo z svojimi podružnicami in zavodi v območju države SHS.

— Naši vojaiki v Carigradu. Preko Carigrada se vrača na tisoče naših vojakov, ki so bili v rušnem vjetnistvu. Po vseh ih so došli iz Carigrada, se nahajajo tamkaj 6-8000 teh vojakov. Centralna vlada v Beogradu je sklenila investicijo akcije, da se tem vojakom čim natrepe omogoči povratek v domovino.

— Vavpotichevo predavanje. Skozi in skozi je bilo zanimivo očno predavanje slikarja Ivana Vavpotiča v realni risalnici. Živahno nai je uvažal v umetniško pojmovanje in stvarjenje, razlagal slikarske struje in stremjenja po duševnem izražanju, se bavil s oblikami, barvami, linijo, izvajal, da vse, kar je došlo vefalo za impresionizem, ni bilo impresionizem, marveč je že preokračen most in so prešli v ekpresiionizem, dotikač se dotičnih slovenskih umetnikov in sklenilo se na Zornanova izvajanja v »Zvoncu«, pravil nam, kaj hoče preokret iz materializma v duševno objektivnost v duševnost narava, kako dvajseto stoletje ispreminja naravo v duševnost narava, kako vstvarja umetnik iz lastnega notranjega prepičanja itd. Kitalski sid je bil okoli nas v umetnostnem pogledu že pred vojno, vendar pa se je razvilala umetnost tudi pri nai in ne zaostala za stremilni družodi v umevanju slikarstva umetniškega delovanja, v svrhu sblizanja občinstva k umetniškim proizvodom so taka predavanja iako potrebna. Toda potreba je tudi, da so taka predavanja lepo poljudna.

— Akademici nai za to poskrbi. — Srbohrvaški tečaj. »Akademije« se prične, dne 27. t. m. Predavali bodo: a) Ant. Jeršinovič prof. v ponedeljek in četrtek ob 6. do 8. zvečer na učiteljski. Začetek 27. t. m. b) Pavel Lokovšek prof. v torek in četrtek ob 6. do 8. zvečer na učiteljski. Začetek 28. t. m. c) Dr. Rudolf Molč prof. v sredo in soboto ob 6. do 8. na realni. Začetek 29. t. m. d) Fabiančič prof. v torek in petek na realni ob 6. do 8. Začetek se naznani pozneje. V omenjenotečajese nespremenoben več K prvi uri je prinesli zvezke, svinčnike in Dimovičeve čitanko za I. razred, ki jo je dobili po knjižarnah.

— Srbohrvaški tečaj prof. Jeršinoviča. V ta tečaj so uvrščene naslednje tekoče številke prielaznice: 6, 7, 10, 14, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 33, 39, 40, 43, 44, 58, 61, 65, 66, 72, 74, 85, 87, 88, 89, 94, 101, 116, 118, 119, 120, 123, 134, 136, 147, 154, 155, 156, 163, 164, 167, 168, 184, 187, 188, 189. Prva ura ponedeljek 27. t. m. ob 6. 48 na učiteljski. — Vei družai se nai omlase glede dodelitve v pisarni »Akademije«, v Simon Gregorčičovi knjižnici med 11 in 1 uro.

— Francoski leskovni tečaj »Akademije«. a) Dr. Janko Gregorin prične v petek 31. t. m. v realni. b) Dr. Frano Novak prične v četrtek dne 30. t. m. v realni. c) Kdai prične prof. Fabiančič se naznani pozneje. Opozorjamo vse one, ki so se bili voliali v francoske tečaje, da se pravčasno zgloze v pisarni »Akademije« med uradnimi urami od 11. do 1. Simon Gregorčičova knjižnica, Wolfova ulica 10, da tam izvedo, v kateri tečaj so uvrščeni.

— VIII. predavanje »Akademije«. V ponedeljek, dne 27. t. m. ob 8. svedor se vrši predavanje g. Dr. Oirisa, matjeje grške posade v Ljubljani v realni knjižnici. Tema predavanja: »Ne- viš srski pesniki«.

— Tehniki, strojni in stavbni na Slovenskem, se vabito na prielatski sestanek, da se posvetovali v sele važnih in rešnih zadevah, tiščih se naišna stana, v nedeljo 25. t. m. ob 8. popoldne v ljubljanski Narodni dom, polica prva vrata na levo.

— Veterinarji Sestanek se vrši v torek, dne 28. januarja pri »Novem svotcu« ob 4. uri popoldne (Odkovor iz Prage neugoden). — Akcijski odbor.

— Zaposlovalni tečaj sa III. in IV. letnik moškega učiteljske v Garici se naiše v ponedeljek, dne 27. t. m. na

državnem učiteljskem v Ljubljani. Gojenici, ki hočejo tečaj obiskovati, se nai takoi oglašajo pri ravnateljstvu. — Ravnateljstvo.

— Gospod Gustav Dežela, ing. kam, doma iz Idrije, sedaj v Ameriki (Mill Creek - Howe Sound via Vancouver) me ie pisмено v Svico naprosil, da mu po motem prihodu v domovino sporočim kai o ntegovih starših, sorodnikih, znanih in prijateljih, katerim pošilja preko mene neboti pozdravov. Z ozirom na to, ker ie sedanja poštna zveza z Idrijo otežkočena, se obračam posebno na Idričane, da mi izvole poslati pismena toz, poročila, za kar jim že naprei naišna hvala. — Anton Lušin, Ljubljana, Jenkova ulica 18.

— Uradni list Narodne vlade SHS v Ljubljani. Izšli sta 40 in 41. številka. — Protestni shod gostilničarstva se vrši v sredo, dne 29. januarja 1919 ob 2. popoldne v veliki dvorani Mesnega doma v Ljubljani proti preuredbi glede policijske ure.

— Člani gledališkega sveta nai se zanesljivo udeležijo seie, ki bo v ponedeljek 27. t. m. ob 5. popoldne v prostorih Slovenske Matice.

— V deželni bolnici ljubljanski paviljon št. 4. se otvori s 1. februarjem ambulatorij za spoino boleznj. Ordinacija bo brezplačna in sicer v ponedeljek in sredo za moške, v torek in petek za ženske, vsakokrat od 4. do 5. popoldne. Deželno jamstvo za Ljudsko posojilnico ne obstoja več. Zato ie postal deželni zadržni zaklad brezpredmeten in Ljudski posojilnici se vrne znesek po 105.000 K vplačan v deželni zadržni garantistični zaklad.

— Poroka. Dr. Emerik Breščar, zdravnik v Celju se ie poročil z gđ. Ljudmilo Širca se ie poročil v Ljubljani. Novoporočencema iskrene čestitke!

— Oddata usnia čevljariskim moštom v Ljubljani in sednem okraju ljubljanska okolica. Čevljariski moštri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnie, preskrbljeno po trgovski in obrtniški zbornici, nai se zgloze zaradi tiskovnih za potrdilo o pretemu usniju pri zadržnem načelniku g. Karlu Kordeliču v Ljubljani (Rimska cesta 5), čevljarji iz sodnega okraja ljubljanska okolica pa pri g. Ivanu Kranicu v Spodnji Šiški h št. 4 (tik cerkve). Potrdila se bodo izdala ie onim, ki se bodo z obrtnim listom iskavali kot upravičeni čevljariski moštri. Usnie se bo prodajalo od ponedeljka, dne 27. januarja 1919 dalje.

— Razpuščeni so nai Stajerskem nastopni občinski odbori. In sicer v Karčevini (gerent bo ondodni posestnik Anton Inkret), v Lobnici (Jožef Robnik, veleposesnik ravnatom), v Oseku (Matevž Ploč, veleposesnik r.), v Polički vasi (Franc Sinič, posestnik r.) in v Vestrnici (Karel Ramut, posestnik r.).

— Na državni gimnaziji SHS v Celju se oddaja ravnateljska služba s postavno določenimi pretemki. Prošnje do 15. svečana 1919. Zakasnele prošnje se ne bodo vnoševale.

— Službe na učnih zavodih v Mariboru. Na državni gimnaziji in na državnem moškem učiteljskem v Mariboru se razpisujejo naslednje stalne učiteljske službe s postavno določenimi pretemki. 1. Na državni gimnaziji: a) služba stalnega učitelja za nemščino kot glavni predmet, b) služba stalnega učitelja za risanje, c) služba stalnega učitelja za telovadbo. 2. Na državnem moškem učiteljskem: a) služba stalnega učitelja za zemljepis in zgodovino, b) dve službi vadniških učiteljev, c) služba stalnega učitelja za telovadbo in d) služba stalnega učitelja za risanje. Prošnje do 15. februaria 1919.

— Kje ie bil zaplenjen sladkor? »Večerni list« z dne 17. t. m. prinaša notico, da se ie v neki zasebni hiši v Štepanci vasi zaplenilo 600 kg sladkorja. Resnici na lubo konstatiramo, da se ie sladkor zaplenil ne v Štepanci vasi, ampak pri trgovcu in bivšem županu Fr. Korbariju v Spodnji Hrušici.

— Zopet cestni rop! V noči 23. na 24. t. m. sta se na glavnem kolodvoru v čakalnici dva vojaika spriznala z nekim kmetom ter za rod neko pretvezo svabila proti topničarski vojašnici. Ko so bili na samoti, porabli eden vojakov kmeta ter mu zatane usta, drugi mu pa ukrade iz žepa denarnico, v kateri ie imel 1200 K denaria, nato sta ga pa pustila in odšla. Ko se ie kmetič nato ves obupan in prestrašen vračal v mesto, ie areal nekoga postreščka, kateremu ie povedal sločn. Slučai ie pa hotel, da ie bil postrešek takrat na kolodvoru, kjer ie vse tri videl in si ih zapomnil. Ron sta takoi naznanila železniškim osobu in policiji. Ko ie pa dne 24. t. m. postrešek imel zopet opraviti na kolodvoru, sta prišla tia tudi roparja, toda že v civilni obleki, in hotela kupiti vozne listke do Zagreba. Postrešek ie oha spoznal ter ih pokazal policiji, ki tu ie seveda takoi aretovala. Pri sebi sta imela še 900 K denaria, 300 K sta bila pa že poznala. Pred temi banditi človek ie res nikoder ne bude mogel biti varen. Pričakujemo, da se bo bandite eksemplarično kaznovalo.

— Umrla ie v Idriji ga. Franciška Mačkovaček, mati inženirja gospoda Janka Mačkovačka, ki ie sedai nahajal v Parizu pridelen v naiš mirovni konferenci kot večak. Pokotnica ie s svojim soprogom vzroila vso svojo rodbino v odločno narodnem duhu. Bila ie v Idriji splošno znana in v obče spoštovana. Bodi ti ohranjen blag spomin! Rodbini naiše sožalje!

— Prekljana dražba. Dražba mokriške krašine pri Jecenicah na Dolenjskem in zemljišč ležečih v katastrskih občinah Koritnem, Carini in Veliki Dolini, ki ie bila določena na dan 7. februaria t. l. ie preklicana, ker se ie na predlog solnietnikov dražbeno postopanie ustavilo.

— Kino Ideal ie nudil včeraj občinstvu z izbranim sporedom zopet lep natek. Vizorila se ie špionážna londonaka filmska igra »Admiralova ulazica«, v kateri se suče vse detanje okoli ukradenih diplomatskih aktov, za katere se ravšite napeto zanimiva borba. Glavna točka sporeda pa ie tečajna ljubavna šaloizra »Mr. Nobody« ali »Prine v zagati« s Leo Bonkoff in J. Sziklavem v glavnih vlogah. Prav za prav ta navidezni rine ne pride v nitake zadrega, naravno s svojo nevarnomo drznostjo in mladokrvnostjo spravi druge v nara-

le stiske in nasadnje doseže cilj: roko dražestno lepe hčerice millionaria parvenija. Urlico prav prijetno zabavo doživl, kdor st film ogleda, ki se predvaja še do ponedeljka 27. januarja. Spored nai za mladino. Kino Ideal.

Društvene vesti.

— Žensko telovadno društvo v Ljubljani vpisuje nadalje nove članice in gojenice, oziroma gojenice v telovadnici Učiteljske ob rednih telovadskih urah, t. i. ob sredah in sobotah od 5. do pol 7. zvečer. Do sedai se ie prielazilo že izredno leno število članov, kar pričča, kako potrebno ie bilo, da ie prielo društvo s svojim delovanjem. Pod strogim nadzorstvom odbora in navodilu izsolane vadieliske moči se vezba mladina v moderni telovadbi. Starši ne zamudite torej prilike in poskrbite tudi za telesno vzgojo svojih otrok. Za dekliski naraščai in damsko telovadbo se odredi poseben oddelek, ako se javi zadostno članice.

— Zadruga slikarjev, pleskarjev itd. iz Ljubljane in ljubli okolice ima občni zbor dne 3. februaria 1919 ob 3. popoldne, eno uro pozneje pa pri vsakem številu udeležnikov v gostilni g. Mraka v Ljubljani, na Rinski cesti št. 4. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Načelstvo.

Narodno gledališče.

— Iz gledališke pisarne. V soboto 25. januarja: Ivan Cankar: »Kralji na Betanovic« Izven abonementa. Zvečer ob 8. — V nedeljo 26. t. m.: Ivan Cankar: »Kralji na Betanovic«. Izven abonementa. Popoldne ob 3. — Čalkovskij: »Jevgenij Oniegin«. Abonement »Bc. Zvečer ob 8. — V ponedeljek 27. januarja: Hervé: »Mamsell Nitouche«. Abonement »Cc. Zvečer ob 8. —

— Iz gledališke pisarne. Ker se naišna zgodila v Narodnem gledališču drzne tatvine, katerih povzročiteliev dosedai še ni bilo možno izslediti, opozarjamo ceni občinstvo, nai zavrne sumljivo, v nakup ponuženo blago, predvsem zimske suknje. V interesu vseih ie, da se naiše krivca, zato nai tudi občinstvo pomore na omeneni način in javl vsak sumilivi slučaj takoi policiji ali na gledališki pisarni.

— Iz gledališke pisarne. Slov. gledališki konsorci potrebne več krenkih delavcev za oder. Reflektanti nai se zgloze v intendantni pisarni v Narodnem gledališču.

Poizvedbe.

— Opozorilo. V noči od 1. na 2. t. m. so v lomili neznanzi zlikovci v železniško skladišče na postaji St. Peter v Sav. dolini. Tam so odneli med drugim, neprememnemu možu obleke in nerila za več tisoč kron. Obleka ie deloma modra s črtami, deloma rjava s črtami, deloma pa svetlorjava itd. Pred nakupom se svari! Ako bi bilo o stvari komu kaj znano, (opozarjalo se barvarji obleke), se prosi, da se proti dobri nagradi naznani v trgovini Zanier v St. Pavlu pri Prebodu.

— Naiše se ie boa v goreniskem vaku. Dobi se io v Kranju št. 37.

Književnost.

— Jugoslavija u svetlu statistike. Spisal Jozo Lakatoš. Vlastita naklada, V Zagrebu 1919. Tisak Hrvatskog štamparskog zavoda. Ciena 6 K, poštom 6 K 50 v. Prilog karta Jugoslavije. Po ti brošuri bi država SHS obsegala 276.509 km² in štela 14.796.453 prebivalcev. Od teh bi bilo Slovinciev, Hrvatov in Srbov 11.251.444 ali 76% vsega prebivalstva. Ostalih Slovinciev 267.982, Nemcev en million 30.985 ali 69%, Madžarov 854.914 ali 57%, Italijanov 404.454 ali 27%, Romunov 426.189 ali 3%, ostalih 550.581 ali 38%. Pri tem ie seveda vračunen projekirani koridor, ki bi nai vezal Jugoslavijo s češko - slovaško republiko. V državi bi bilo 6.750.000 rimskih katolikov, 6.500.000 pravoslavnih, 100.000 pripadnikov grške in bolgarske cerkve, 950.000 Muslimanov, 100.000 Židov in 450.000 protestantov in drugih vernikov. Knjiza obsega ta-la poglavja: Prebivalstvo Jugoslavije, poljedelstvo, živinoreja, vinogradništvo, gozdarstvo in druge panoge gospodarstva. Brošuro toplo priporočamo.

— »Slovenski Trgovski Vestnik« št. 1 ima to-le vsebino: 1. V novo leto! 2. Samopomoč trgovcev. 3. Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani. 4. Slovensko trgovsko društvo v Celju. 5. Raznoterosti: Plaćevanje davčnin na Kranjskem. — Izvoz vina. — Državna posredovalnica za delo. — Socializiranje industrije ali — teorija in praksa. — Razlagas industrijskim obratom. — Za nezaposlene trgovske namestence. — Finančna naredba glede valute. — Ponovni poziv pover

Najnovejša poročila.

KRALJ PETER I. NEVARNO OBOLEL
Beograd, 25. januarja. Kralj Peter I. je v Falaronu na Grškem težko obolel. Regent prestolonaslednik Aleksander je odpotoval v Grško, da poseti obolelega očeta.

VPRAŠANJE NASIH MEJA.

Pariz, 25. januarja. Po informacijah na dobro poučenem mestu je stopilo vprašanje naših meja v aktualen štadij. Naša delegacija postopa v vseh vprašanjih enotno in složno kot en mož. Naša javnost je lahko prepričana, da so vsi naši delegati enega mišljenja in da jih vodi samo ena misel, da izvojujejo vsem našim narodnim zahtevam priznanje in uresničenje.

RADGONA PREIDE V NEM. ROKE?

Budimpešta, 24. januarja. (Lj. k. ur.) Glasom Dunajskega kor. urada poroča »Pester Lloyd« s poučene strani: Po vesti iz Sopronja je 20. t. m. dospela v Radgono ameriška komisija, ki je premotrila položaj mesta in izjavila, da je Radgona nemško avstrijsko mesto. Pozvala je tamšnjo jugoslovansko posadko, naj se odstrani tekom 24 ur. — (Kakor je Ljubljanski korespondenčni urad izvedel z verodostojne strani, je gornja vest prosta izmišljotina. Naše čete se slejkoprej nahajajo v Radgoni in ostanejo tamkaj, dokler mirovna konferenca ne določi končnih meja.)

AMERIKA IN LONDONSKA POGODBA.

Lugano, 25. januarja. (Lj. kor. ur.) Kakor poroča Čehoslov. tisk. urad, je pariški poročevalec lista »Secolo« naprosil Wilsonu blizu stoječe osebe, naj mu polajšajo mnenje ameriških delegatov o tainih pogodbah, ki so jih sklenile entente države. Odgovor se glasi: Amerika teh pogodb nikakor ni prežrla. Uveljavlja pa, da so poleg tega in naknadno zavezništvi sklenili z Ameriko skupno pogodbo, v kateri se zavezujejo, da sprejmejo 14 točk Wilsonovih, iz katerih sledi svoboda morja. Mirovna

konferenca bo razmotrivala, ali se take pogodbe s 14 točkami Wilsonovimi v skladu ali ne. V prvem primeru jih brez drugega odobri, v drugem jih pa mora razveljaviti.

ARMADNI POVELJNIK JANKOVIČ.

Zagreb, 25. januarja. (Lj. kor. ur.) V Zagrebu pričakujemo vsak dan prihoda generala Bože Jankoviča, ki bo vrhovni vojaški poveljnik za Hrvatsko in Slovenijo ter bo imel svoj sedež v Zagrebu. V njegov štab bodo prevzeli vse častnike sedanje srbske misije.

ČEŠKO - SLOVAŠKA DEVIZNA CENTRALA.

Praga, 25. januarja. Finančna uprava je sklenila, osnovati v Pragi svojo lastno devizno centralo in se tudi v tem oziru osamosvojiti od Dunaja.

ŠVICA PROTI NEMŠKIM IN AVSTRIJSKIM BANKOVCEM.

Curich, 25. januarja. Švicarske banke odklanjajo sprejemati za plačilo avstrijske bankovce po 10.000 in 200 K. Takisto ne sprejemajo nemških bankovcev, ki so bili tiskani po proglasitvi nemške republike, odnosno jih jemljejo v plačilo samo proti znatnemu doplačilu.

POLJSKO - NEMŠKE BORBE.

Berolin, 24. januarja. (Lj. kor. ur.) (Brezlično.) Uradno poročalo iz Bidgosa: Kamenec (Steinburg) je napadel močan poljski oddelek, ki je bil obdit in je izgubil 26 mrtvih v bojih pri Himelniku (Hopfengarten). Dne 20- in 21. t. m. so našli 76 mrtvih Poljakov.

ODPRAVA KRUŠNIH KART V SARAJEVU.

Sarajevo, 25. januarja. Občinska uprava je odpravila krušne karte. Ne radi tega, ker je mesto z moko dovolj preskrbljeno, marveč radi tega, ker so

se prigradile velike zlorabe s krušnimi kartami.

PORTUGALSKA — MONARHIJA?

Madrid, 24. januarja. (Lj. kor. ur.) Reuterjev urad poroča: Po brzolavki iz Touya je dne 23. t. m. v Valencio dospela vest, da so v Lizboni proglasili monarhijo.

Vigo, 24. januarja. (Lj. kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Po vesteh, dospelih v Coimbra, je večji del lizbonske posadke v rokah monarhistov. Med Penafielom in Oportom so se spopadli monarhisti in republikanci. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih. Conceirov tajnik je v posebni misiji preko Tuyja odpotoval v Madrid.

RUSI PROTI BOLJŠEVIKOM.

London, 24. januarja. (Lj. kor. ur.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča Dillon listu »Daily Telegraph« iz Pariza: Povabilo Rusiji je ruske kroge presenetilo. V Rusiji prevladuje mnenje, da je boljševizem treba smatrati za bolezen človeštva. Dillon pravi, da se bodo vlade v Omsku, Jekaterinoslavu in Arhangelsku zahvale odposlali svoje zastopnike, da se pogajajo z morilci njihove uprave in z razdeljenci domovine. Menim, da je rešitev še zelo daleč, bolj kot kdaj poprej.

BOLJŠEVIKI V ORENBURGU.

London, 23. januarja. (Lj. kor. ur.) Reuterjev urad poroča, da so boljševiki dospeli do Orenburga in ga zasedli.

ŠVICA PROTI BOLJŠEVIKOM.

Zeneva, 25. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Zaradi nedovoljene politične propagande in posebno zaradi razdeljevanja ogromnih svot za razširjanje boljševizma izven Rusije so švicarska oblastva svoji čas izgnale Angeliko Balabanovo. Ker se je sedaj klub prepovedi povrnila v Švico, so jo v hotelu v Saanenu aretirali.

Berlin, 25. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V humberških meščanskih krogih se opaža gibanje, ki stremi za tem, da prevozijo bivšega cesarja Viljema II. naj se v slučaju povratka v Nemčijo trajno naseli v Homburgu.

DELEGATI NA MIROVNI KONFERENCI.

Zeneva, 25. januarja. Iz Pariza javljajo: Število mirovnih delegatov, njihovih pomočnikov, veščakov in strokovnjakov znaša: Angleška 300, kolonizmi 500, Italija 300, Belgija 200, Zedinjene države ameriške 150, Grška 150, Japonska 100, Država SHS 80, Čehoslovaška 80, Portugalska 60, Kitajska 50. Mirovna konferenca se bo vršila v ministertvu zunanjih del, ker v Versailles ni mesta za vse delegate. Zato se bo konferenca vršila v Parizu in se bo v Versailles samo na svečanosten način proglasil zaključeni mir. Angleški delegati stanujejo v hotelu Maestrie. Za vsakega delegata plačuje država 1500 frankov dnevno.

DR. FRIDERIKA ADLERJA NE PUSTE V ŠVICO.

Berlin, 25. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča iz Berna: Švicarska zvezna oblastva so dr. Frideriku Adlerju, ki na mednarodnem socialističnem kongresu namerava zastopati nemško - avstrijske socialiste, odklonile potno dovoljenje, ker je leta 1916 umoril avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

Razne stvari.

* Direktna proga Pariz - Beograd. Francosko železniško ministertvo hoče napraviti direktno železniško zvezo Pariz - Beograd. Pravec je: Pariz - Inomost - Dunaj - Beograd.

* Ameriška uniforma češke vojske. Češko - slovaško ministertvo za narodno obrambo je odredilo, da bodo vse čete nosile uniformo po ameriškem vzoru. V glavnem radi tega, ker ima Amerika velike zaloge izgotovljenih uniform in sukna, kar se vse sedaj dobi po nizki ceni.

* Grozna smrt. Iz Knina v Dalmaciji poročajo, da je bil trgovec Peter Požar pri hudstvu v času vojne iako nepriljubljen. Obdolževali so ga, da ima zveze z avstrijskimi političnimi oblastmi in da je on s svojim očetom vred denunciral več oseb. Neko jutro te dni so v gozdu našli Požara mrtvega in vsega raztrzanega od divjih zverí.

Grenična »Franz Josef« je izborno sredstvo proti zlati žili in bolečinam v križu.

Gospodarstvo.

— Na evidenčni urad na konjo prihajajo prošnje, naj bi komisije za končno ureditev konjstkih razmer kmalu pričele delovati. Navajajo se različni varoki: posestniki bi radi vedeli ali ostanejo konji v njih lasti. Potem, koliko bo treba plačati, drugim zmanjkute krme in bi radi konje oddali itd. Evidenčni urad si je sam v svesti velike važnosti in nujnosti teh komisij in bode vse interese, posebno poljedelske po možnosti upošteval. Opozorja na, da se komisije ne morejo začeti dokler vsa županstva ne pošljejo seznamov za klasifikacijo konj. Zatorej se županstva, katera tega še niso izročila, naprosijo, naj takoj in direktno odpošleto izpolnjeni tiskovine na Evidenčni konj Zvezdarska ulica 1. Tiste, katerim zmanjkule krme, se opozarja na razglas v uradnem listu št. 29-3 dne 31. decembra 1918.

Darila.

Gosp. Vido Bratovž, trgovec s pohištvom v Ljubljani, je daroval 50 kron za trgovsko društvo »Merkur«; 50 kron za oslepele vojake in 50 kron za sirote slovenskih padlih volakov. — Posnemajte rodoljubnega mladega trgovca!

Za oslepele slovenske vojske je daroval g. Fran Gale, graščak v Bistri 50 K mesto venca na krsto pok. Teodoru Lukmanu. — Rodbina Valenta je darovala mesto venca g. Erdelja 20 kron.

Za srbsko siročad so darovali tržani nekega trga ob Soči dolni 1000 kron. — Ječe pod tujim jarmom, a se vendar v ljubezni spominjajo ubogih srbskih sirot, katerim je sovrag umoril roditelje! Pa bi se teh sirot ne spominjali mi, katerim sije sonce svobode! Posnemajmo jih!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

MATTONI-JEVA
GISSHÜBLSKA
• KISLA VODA

P. n. občinstvu naznanjam s tem, da s 1. svečanom t. l. otvorim

v Kranju, Rožna ulica št. 84

dežnikarsko obrt.

Popravila izvršujem vseskozi solidno in po zmernih cenah. Ko se bo moglo dobiti blago, otvorim tudi trgovino z dežnikami lastnega izdelka.

Obilnemu obisku se priporoča

Bogomir Cof.

A I 1329/18-10.

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 23. januarja 1919, opr. št. A I 1329/18-10, se prodajo

dne 27. januarja 1919

dopolodne ob 9. uri v Ljubljani, Gradišče št. 15/II na javni dražbi: obleka, perilo, šivalni stroj, klavir, sobna in kuhinjska oprema, namizna in kuhinjska posoda, jedilno orodje, vino v steklenikah in zlatnina.

Reči se smejo ogledati dne 27. januarja 1919 v času med 9. in pol 10. uro dopoldne v zgoraj omenjenih hiši.

Okrajno sodišče SHS v Ljubljani, odd. V.

dne 23. januarja 1919.

1054

1045

Zahvala.

Mnogi so spremili našega dobrega soproga ožir. očeta, tasta, gospoda,

Jakoba Kralja

deželnega stavbnega uradnika

na poslednji poti, še več jih je občutilo z nami prebridko izgubo. Zahvaljujemo se kar najsrečneje vsem, kajti odkrito sočutje in posebno pokojnika častje spremstvo gospodov deželnega stavbnega urada nam je bilo v veliko tolažbo.

Ljubljana, 24. prosinca 1919.

Zalutajoči rodbini Kralj-Zenke.

Neizprosna, kruta usoda je zahtevala od nas veliko žrtve. V petek, dne 24. januarja ob pol 9. uri dopoldne je zatisnil za vedno oči, po dolgi mukepolni bolezni in previden s tolažili sv. vere, naš nepozabni, najboljši soprog, ozi. oče, brat, svak in stric, gospod

Rajko Breskvar

Truplo predragega pokojnika se bo v nedeljo, dne 26. prosinca ob pol 4. uri popoldne v hiši žalosti, Cesta na Loko št. 30, svečano blagoslovilo, na to prepeljalo na pokopališče k Sv. Križu in tam položilo v rodbinskem grobu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v travniški župni cerkvi.

V Ljubljani, dne 24. januarja 1919.

Marija Breskvar roj. Šare, soproga. — Rajko in Marija, sinčka. — Ivan, Franc in Leopold Breskvar, bratje. — Ivana Breskvar roj. Šare, soročica Breskvar roj. Šare, svakinja. — Vsi nečaki in nečakinje.

Na mesečno hrano srejem več gospodov. — Dogovori osebno. Antonia Burger, vdova. osvoje hotelirka iz Postojne. Hotel krona — Pristojna ul. št. 5

Mesečno sobo za takoj ali vsaj 1. febr. 1919 s dne avskultant, najraje z električno razsvetljavo, event. tudi s hrano, za katero bi tudi dobavljal nekaj živil. Ponudbe na ur. »Slov. Nar.« pod »Mebljena soba 967«.

Dobro naložen denar! Naprodaj je 5 lepših stavbnih parcel, 2 baraki 10 x 40 m, bukova drva na m². Pojasnila daje lastnik Fran Martinec, mestni tesar, mojster, Ljubljana, Prule 8.

Prodaja se: rabljena železna peč s dvema nov pločevinast št. dinik in pocinčen kotel. Polize se v trgovini Černak & Val v Ljubljani, Vodnikov trg 2. — Istotam se kupi ena stiskalnica (preša).

Vajenec ne pod 14 let star, s primerom, no naobzrobno ter prodajalca iste stroke se sprejmeta takoj za špeceriško trgovino. Vpraša se pri tridki Černak & Val, Vodnikov trg 2, od 11 do 12. dop.

Zamenja se fina bela moka ali ajdova za kavo. Proda se lepo belo perje za pernice, otroški stolec za jedilno mizo, otroška igrača: predalica, novi, elegantni, lakasti, moški, salonski čevlji št. 43. Naslov v ur. »Slov. Nar.«

Trgovina z vsem inventarjem, najbolje zmišljen, z dvema hišama, zemljiščem, v zelo prometnem mestu na Kranjskem, se prodaja vsled bolezni odnosno odda v nem. Natatneje podatke daje g. Jože Rozman, Gradišče 13 v Ljubljani.

Stanovanje in hrana se išče za rešitve alca pri boljši slovenski obitelji za 15. februar, ako mogoče v družbi 2-3 dijakov. Plača v denarju, po želji tudi v živilih. Pismene ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod »reale/900«.

Tovarna opeke obenem rilana (žaga) v Kupjaku pošta Skrad, Hrvatsko, potrebuje za 50 HP Lanzovo lokomobilo. Ožnjeni brez otrok, kateri so že v takem podjetju delovali, imajo prednost. Nastop službe takoj. Stanovanje, vrt in kurjava in natura. Mesečna plača 400 kron. Pismene ponudbe na lastnika Josipa Lončariča, Skrad, Hrvatska.

Velika komisijska firma in trg. agentura

prvoratna, najbolje uvedena, prevzemajo od raznovrstnih zmognih, velikih eksportnih in tovarniških podjetij v stroko živili in kolonizalnega blaga »padojče predmete (olja, masčobe, južno sadje, različne ribe, sadje perlovino prekajeno meso itd.) v zastopstvo ali komisijo za vse države bivše avsto-ogške monarhije. Reference prve vrste. Kavcija in delcevred Kuuciem tadi na trden račun proti akreditivu S. Gristein, Dunaj (Wien) V., Obere Amstehnsgrasse 34.

Pozor, trgovci! Novost!

Nikakega pomanjkanja sladkorja več!

Nadim Vam prvoratno hrano mešano s sladkorjem. Zelo izdatna! Ni več treba privedati sladkorja. En koskus Vas pridobi za stalnega odjemalca. Naročite takoj, dokler je še ta zaloga! Cena je 13— K za kg, paketirano v zavojih po 1/4 kg. Politijske se od 5 kg naprej. Pri odjemu 50 kg, se cena zniža na 12-50 K za kg. Nadalje pripravljamo: Pravi čisti škrob, karton 100 zavitkov K 42—, la valilija sladkor karton 100 zavitkov K 40—, Dišave, poper, cimet, paprika, žbice, Zafiran itd. karton s 130 zavitki K 24—. Dobi se tudi odprto na kg. Vse ostalo špecerijsko blago po najnižjih cenah. Zadrževajte cenike! Točna in solidna posrežba. Razpoloža se po povzetju ali predplačilu. Naročila na:

Prv. dol. zast. »Metropol« Novo mesto 81

pisarna »Narodni Dom«, Dolensko.

1055

Pisemske znamke

jugoslovanske, bosenske, avstrijske, italijanske, vse vojno pošte znamke ter stare korespondenco z znankami kupim po dobrih cenah. Ponudbe z navedbo cene, številom in vrsto na

A. SPITZER, Ljubljana, Kolizej.

Srbečito, hraste, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano »SKARAFORM« mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni lonček K 3—, veliki K 5—, porcija za rodbino K 12—.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheka (Győr), Raab Opatka.

Zaloga za Ljubljano in okolico: Lokarna »pri našem jelenu«, Ljubljana, Marijin trg.

Pozor na varstveno znamko »SKARAFORM«

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

5958

Rudolf Čížek
Minka Čížek roj. Tomšič
poročena.

LJUBLJANA

BUDEJEVICE.

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah in velikostih zopet razpošilja
„čevljarska zadruga“ Miren, začasno Vrbovec, p. Mozirje.
Zahtevajte cenike!

Prva kranjka medicinske drogerije
parfumerija, fotograf, manufaktura itd.
Ostale koncesionirane prodaje strupov.
Ustanovljena leta 1897.
ANTON KANC
Ljubljana, Zidovska ulica 1.
Ceniki na razpolago.

Zajamčen uspeh. Bujne, lepe prsi

dobite ob rabi med.

727

dr. A. Rixa kreme za prsi garantirano neškodljivo za
vsako starost, zanesljiv
uspeh. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled
čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd.
Poizkusna pušica K 5—, velika pušica, zadostna za uspeh
K 10—. Poštnina posebej — Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lankergasse 6/E.
Zaloga v Ljubljani: drog. Kanc in „Adler“. Zaloga v Mariboru: lekar. Schützengel, Mar. pom. in parf. Hofman.
V Trzinu: Parf. Andreuzzi, Corso 3.

Specijalna trgovina ur, zlatnine in brujantov

F. Čuden Sin
nasproti glavne pošte v Ljubljani.

IVAN JAX in sin
Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji
in stroji za pletenje.

— Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. —
Ustanovljena leta 1867. — Vozenje poučuje brezplačno. —

Pisalni stroji „Adler“ | **Kolesa** iz prvih
Ceniki zastoj in franko. | Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Sprejmite se za celo leto

delavci in delavke

za različna dela v mestni opekarni radgonski.

Takoj sprejmemo do 200 ljudi in sicer od teh je lahko približno jedna
tretina mladih ali žensk.
Aprila meseca se sprejme še večja množina. Stanovanja zanje so
pripravljena. Za celodnevno hrano skrbi podjetje s skupno kuhinjo. Mesečna
plača po dogovoru. Ponudbe sprejmemo od podjetnikov, ki nam zgorejšno
množino delavcev pod navedenimi pogoji poskrbijo.

Mestna opekarna, pošta Radgona, Štajersko.

Patentna karbidna svetilka IDEAL (obl. var.)

Nov izboljšani siskalni model, brez duha in nevar-
nosti (ni zastareli sistem s kapljanjem), ki lahko
ravna z njim vsak otrok, se brez premenjave kar-
bida vsak čas lahko ugasne in zopet prižge. Naj-
novejši in najboljši model, najlepša in najcenejša
luč. Cene kompletno s karbidom in vodoramom:
Model II. Visokost okoli 22 cm, gori 3—4 ure s
svetlostjo 10 svet. K 12—
Model III. Visokost okoli 26 cm, gori 5—6 ur s
svetlostjo 20 svet. K 20—
Model IV. Visokost okoli 34 cm, z elegantnim
senčnikom in stojalom, za obešanje ali postavlja-
nje kakor kaže slika K 30—
Velika pločevinasta skatija karbida K 6— posej,
ki se na željo lahko še dopolnjuje. — Pošilja se z
Dunaja proti vpošiljavi K 10— naprej, ostanek
po povzetju. Glavno zastopstvo

Max Böhmel, Dunaj (Wien), IV.

Margaretenstrasse 27/Abt. P 17.

(Tovarniški cenovnik proti vpošiljavi 1 K franko.)

Pozor g. lovci!
Za nagačenje raznovrstnih živali se priporoča
IVAN ROBIDA
nagačevalec, Vrtniška cesta 22, Ljubljana.
Odprl sem zopet svojo vobče znano delavnico. Kakor prej
tako se bom tudi sedaj potrudil, da bom svojim cenjenim
naročnikom zadovoljno ustregel.
Delo solidno in izbrano. Cene nizke.

Razglas.

Dne 24. t. m. v nedeljo popoldan ob 2. uri se bode potom

prostovoljne javne dražbe

na licu mesta poleg pivovarne in orožniške postaje na Vrhniki prodajalo 722
POSREDOVATELSTVO obstoječe iz velike močno zidane stavbe, zelo primerne
za ureditev kakršnekoli trgovine, gostilne, večje obrti ali podjetja. Za poslopiem
prostorno dvorišče in krasen sadni vrt ob vrtu teče Ljubljana. Vodovod v hiši,
tudi električna razsvetljava bode na razpolago. Poleg tega parcela 4 nlive po-
sejane s pšenico v meri ca 4000 m². Cenjeno v skupnem K 70 000 proda pa se
tudi njive na željo kupcev posebej. Resni kupci se vljudo vabijo na lice mesta.

MODNI SALON STUCHLY-MASCHKE

v LJUBLJANI, Zidovska ulica št. 3 in Dvorski trg 1

priporoča prve vrste

VELOUR-KLOBUKE
najfiniješe blago zadnje novosti tvornic v Novem Jičinu, ter
svilene in baržunaste klobuke in čepice.
Popravila se sprejemajo in vestno izvršujejo. — — — — —
Zaluz klobuki vedno v zalogi.

TOVARNA ZAMAŠKOV
JELAČIN & KO LJUBLJANA

NAJSOLIDNEJŠA IN NAJCENEJŠA POSTREŽBA!
ELEKTRIČNI OBRAT. DIREKTHI UVOZ PROBKOVINE
IZ ŠPANIJE IN PORTUGALSKE. ZAHTEVAJTE VZORCE!

Čevlji tovarne

Peter Kozina & Ko.
iz najfiniješega ševca, bol: in lakovega usnja z usnjatimi
podplatki se dobe no dnevnih cenah.

Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplatki po
K 85— za moške, K 73— za ženske.

V zalogi Ljubljana Breg.

Razglas.

Jugoslovanska tovarna za mlo v Spodnji Šiški ima večjo mno-
žino milnega blaga. To blago se bo oddajalo poslej franco tovarna po na-
slednjih temeljnih, oziroma nadrobnejših cenah:

20% pralno mlo v kosih po 101 g, komad po	— K 40 v.
30% " " " " " " " " " " " " " " " "	— " 60 "
30% " " " " " " " " " " " " " " " "	— " 20 "
36-40% " " " " " " " " " " " " " " " "	— " 50 "
66% mlo za britje v kosih po 50 " " " " " "	— " 2 "
10% milni prašek	— kg po 2 " 50 "

Pri naročbah istega milnega blaga v celih zabojih se dovoljuje zna-
ten popust in se v tem slučaju oddajajo milni izdelki franco tovarna po
naslednjih cenah:

20% pralno mlo v kosih po 100 g, komad po	— K 30 v.
30% " " " " " " " " " " " " " " " "	— " 45 "
30% " " " " " " " " " " " " " " " "	— " 90 "
36-40% " " " " " " " " " " " " " " " "	— " 80 "
66% mlo za britje v kosih po 50 " " " " " "	— " 40 "
10% milni prašek	— kg po 2 " 50 "

Blago se mora plačati naprej, kar se razpošilja sicer le proti
povzetju.

Naročila je nasloviti na Jugoslovansko tovarno za mlo v Spodnji
Šiški.

V LJUBLJANI, dne 20. januarja 1919.

Poverjenik za javna dela in obrt:
Inž. V. Remeo, I. r.

Naročite

Ljubljanski Zvon

najboljši slovenski leposlovni list. Izhaja vsak mesec in
stane za celo leto 30 K, za pol leta 15 K. List ima za-
bavno in poučno vsebino. Letošnje leto bo priloževal
poleg krajših povesti, novel in pesmi tudi zgodovinski roman
dr. Ivana Tavčarja, ki se vrši v Skofjeloški okolici.

Ljubljanski Zvon se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. št. 6.

Ludovik Roth
kranjski mojster
Anica Taučer

zaročena 23. januarja 1919.

Ljubljana

Škofja Loka.

Priporočam

žepne svetiljke in baterije

Karbid, zdrobljen, finiješe vrste za hišne svetiljke ter različne gorivo.
Vsakovrstne vžigalnike, granate in ploščate ter okrogle kamenčke itd.
Ignacij Vok, trgovina s šivalnimi stroji in kolesi, Ljubljana,
Sodna ulica št. 7.

G. F. Jurásek

: vglasevalec klavirjev in trgovec z glasbili
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.

Prva jugoslovanska izposojalna tvrdka za vglasevanje in
popravila glasbil.

Vsem ženinom in nevestam se
priporoča, da se pri nakupu srebrnine
in zlatnine, posebno lepe srebrne
namizne oprave, oglasite pri tvrdki

F. ČUDEN

Prešernova ul. 1.

Ceniki se še ne razpošiljajo ter
se prosi, da se vsak sam potrdi k nakupu,
kjer bode dobro in solidno postrežen.

Pozor knjigotržci!

Za nekoliko dni boste dogotovljeni in se pričeta razpošiljati v barva
izdelani novi slik

Pozor knjigotržci!

Nj. Vel. kralj PETER I.

Nj. Vis. prestolonaslednik ALEKSANDER

Slike so v veličini 48 x 66 cm.

Knjigarna ali trgovina s papirjem, ki bi hotela prevzeti prodajo teh
slik za vse slovenske kraje, naj se — naznačivši koliko količino dotič-
nih slik bi prevzela — radi pogovora obrne na adresu

NIKOLA PIJUKOVIĆ,

Stamparija i knjižara u Sarajevu. — Aleksanderova ulica 48.

Slavnemu občinstvu vljudo priporočam svoj

fotografski atelje

Izvršujejo se vsa v to stroko spadajoča dela, kakor:
portreti, skupinske slike, poročne slike v vsaki
obliki in velikosti, slike za nagrobne spomenike i. dr.
Legitimacijske slike v nujnih slučajih se izgotovijo
v 24 urah. Največje podjetje za izvrševanje pokra-
jskih razglednic. Cenik in vzorci se pošiljajo na
zahtevo brezplačno.

Zunanja naročila izvršujem točno in po primern. cenah.

KUNC FRANC, fotograf
Ljubljana, Wolfova ul. (poleg franč. mestu).

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila

barva vedno vsako-
vrstno blago.

čisti obleke,

pere vsakovrstno
perilo,

svetlo lika ovratnike, za-
pestnice, srajce.

Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Selenburgova ul. št. 3.

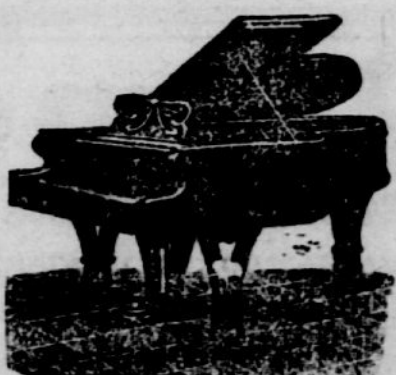
Poštna naročila se točno izvršujejo.

ALFONZ BREZNIK

učitelj „Glasbene Matic“ in edini

zapriseženi izvedenec dež. sodišča.

Največja in najpospešnejša tvrdka in izpo-
sojevalnica klavirjev, pianov in harmonijev.
(Förster, Bösendorfer, Hitzman, Stelzhaner itd.)

Velikanska zaloga vseh glas-
bil, muzikalij in strun

LJUBLJANA,

Kongresni trg, št. 15.

(Nasproti nunske cerkve).

Popravila in ugaševanja
strokovnjaško in ceno.